

gemeente
Zoetermeer

Economie Zoetermeer 2015

ECONOMIE ZOETERMEER

Versie 2015

COLOFON

Uitgave

Gemeente Zoetermeer
20-5-2016

Samenstelling

JaBo / Onderzoek en Statistiek
Camiel Geryszewski

Correspondentie

Postbus 15
2700 AA Zoetermeer
Telefoon: 14079

Onderzoek&Statistiek@Zoetermeer.nl

Bronvermelding

Gebruik van deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

	Pagina
Samenvatting	3
Hoofdstuk 1 - De opzet	5
1.1 Doel	5
1.2 Opzet rapport	5
1.3 Werkwijze	5
Hoofdstuk 2 - Regio	6
2.1 Inleiding	6
2.2 Regionale economische ontwikkeling	6
2.3 Pendelstatistieken	7
2.4 Verhuisbewegingen	8
Hoofdstuk 3 - Bedrijfsvestigingen	11
3.1 Inleiding	11
3.2 Leegstand	11
3.3 Ontwikkeling bedrijfsvestigingen	14
3.4 Groei top 25 sectoren vestigingen	21
Hoofdstuk 4 - Arbeidsmarkt	24
4.1 Inleiding	24
4.2 Ontwikkeling banen	24
4.3 Groei top 25 sectoren banen	33
4.4 Werkloosheid	35
4.5 Arbeidsparticipatie	37
Hoofdstuk 5 - ICT-sector	39
5.1 Inleiding	39
5.2 Ontwikkeling ICT	39
BIJLAGEN	48
Bijlage I. - Bronnenoverzicht	48
Bijlage II. - Lijst met begrippen	48
Bijlage III. - Gebiedsafbakening	49
Bijlage IV - Top 30 bedrijfsvestigingen	50
Bijlage V - Top 30 banen	51

Samenvatting

Voor u ligt het jaarrapport Economie Zoetermeer. Dit rapport bevat indicatoren op gebied van werkloosheid, arbeidsparticipatie, leegstand, bedrijfsvestigingen, banen, woon-werk verkeer en verhuisstromen. Het doel van dit rapport is een beeld te kunnen geven van de economische ontwikkelingen binnen Zoetermeer. Dit rapport wordt na afloop van ieder jaar beschikbaar gesteld op het intranet van Zoetermeer en op de Onderzoeksbank van team O&S. Onderstaand wordt per onderdeel samengevat wat de ontwikkelingen zijn voor Zoetermeer.

H2. Regio

De ontwikkelingen binnen Zoetermeer kunnen niet los worden gezien van ontwikkelingen binnen de regio. Zo reizen er dagelijks veel mensen van en naar de gemeente Zoetermeer om te gaan werken en vinden er jaarlijks veel verhuizingen plaats. Meer dan 50% van de werkende Zoetermeesters werkt in Zoetermeer. Ruim 40% van de verhuisde personen die in Zoetermeer gevestigd is, is afkomstig uit (voormalig Stadsgewest) Haaglanden. Per saldo zijn er van 2011-2015 meer mensen in Zoetermeer komen wonen dan er zijn verhuisd naar een andere gemeente. De regionale economische ontwikkeling kan met behulp van het bruto binnenlands product, ook wel bbp genoemd, in kaart worden gebracht. Deze graadmeter wordt gedefinieerd als de totale productie van goederen en diensten in een bepaalde periode. De veranderingen in het volume van het bbp in een bepaalde tijdsperiode kan hiermee duiden op een groei of krimp. Over de jaren 2014 en 2015 is de mutatie in het bbp in Zoetermeer, Zuid-Holland en Nederland positief geweest. In de jaren 2011-2013 was daarentegen een krimp zichtbaar, waardoor gesteld kan worden dat de economie van Zoetermeer sinds 2014 weer in de lift zit.

H3. Bedrijfsvestigingen

De leegstand van kantoren en detailhandel is in Nederland in de afgelopen jaren gestegen. Ook in Zoetermeer is eenzelfde trend zichtbaar. Over de jaren 2009-2015 is de leegstand van kantoren gestegen van 13,1% tot en met 22,5%. De leegstand in de detailhandel van Zoetermeer is in de genoemde periode gestegen van 2,9% tot en met 6,2%. In de afgelopen 10 jaren is het aantal actieve bedrijfsvestigingen in Zoetermeer (bijna) jaarlijks gestegen. Actieve bedrijfsvestigingen zijn bedrijfsvestigingen waarvan bekend is dat er economische activiteiten plaatsvinden. Van 2014-2015 is het aantal actieve bedrijfsvestigingen in Zoetermeer met 5,2% gestegen tot 6.747. In heel Haaglanden vond een stijging van 3,9% plaats.

H4. Arbeidsmarkt

De werkloosheid is in de afgelopen jaren in Zoetermeer en Nederland ieder jaar toegenomen. Begin 2007 telde Zoetermeer 44 werklozen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar en begin 2016 is dit gestegen tot 97 werklozen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar. Nog altijd ligt de werkloosheid in Zoetermeer naar verhouding lager dan gemiddeld in de rest van de regio. Begin 2016 telde de MRDH bijvoorbeeld 129 werklozen per 1.000 inwoners van 15-64 jaar. De bruto arbeidsparticipatie is in Zoetermeer en Nederland voor zowel mannen als vrouwen iets gestegen. In 2006 was de arbeidsparticipatie onder vrouwen in Zoetermeer 65,6% en in 2014 is dit toegenomen tot 66,3%. Binnen verschillende leeftijdsklassen bestaan tussen Zoetermeer en Nederland kleine verschillen in de bruto arbeidsparticipatie. Zo is de bruto arbeidsparticipatie onder 15-24 jarigen in Zoetermeer 3,3% lager dan in Nederland het geval is. De arbeidsparticipatie onder 45-75 jarigen ligt in Zoetermeer 2,3% hoger dan landelijk. Per 2015 telde Zoetermeer 49.205 banen. Banen worden hierbij gedefinieerd als arbeidsovereenkomsten van ten minste één uur. Het aantal banen is ten opzichte van 2014 gestegen met 934 banen (1,9%). In heel Haaglanden is het aantal banen van 2014-2015 gestegen met 2.873 banen. Het aantal banen is in Zoetermeer van 2014-2015 hiermee relatief sterker gestegen dan in heel Haaglanden. In 2015 bedroeg het totale aantal banen in Zoetermeer 10,0% van alle banen in Haaglanden.

H5. ICT-sector

In Zoetermeer heeft de ICT-sector een sterke groei doorgemaakt. Het aantal bedrijfsvestigingen en banen in de ICT is ten opzichte van het (gemiddelde van andere) sectoren sterk gestegen. Tegelijkertijd is de ICT-sector in Zoetermeer tamelijk volatiel. In vergelijking met de ontwikkeling van alle banen en bedrijfsvestigingen in Zoetermeer, is de relatieve afwijking per opvolgend jaar binnen de ICT-sector namelijk sterker. Een oorzaak voor de sterke fluctuatie is dat >50% banen van de banen in de ICT-sector in Zoetermeer afkomstig is van circa 5% van de ICT-bedrijven binnen Zoetermeer. In 2015 vertegenwoordigde Zoetermeer 24,4% van alle ICT-banen in Haaglanden.

1. De opzet

1.1 Doel

Het doel van dit rapport is een overzicht te kunnen geven van de economische ontwikkelingen binnen en rondom Zoetermeer. De ontwikkelingen zijn met behulp van jaarcijfers in kaart gebracht. In dit rapport ligt de nadruk vooral op de arbeidsmarkt en de bedrijvigheid. Aan de hand van de Nederlandse hiërarchische indeling van economische activiteiten (van het CBS), wordt tevens inzicht gegeven in de verschillen tussen bedrijfstakken.

1.2 Opzet rapport

Dit rapport is opgebouwd uit een viertal hoofdstukken die iets over de economie van Zoetermeer vertellen. In dit rapport staan jaarcijfers gepresenteerd welke zijn afgezet tegen andere gemeenten, (voormalig) stadsgewest Haaglanden en Nederland. Alhoewel Zoetermeer sinds december 2014 onderdeel uitmaakt van Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), is ervoor gekozen om Zoetermeer in dit rapport hoofdzakelijk met het voormalig Stadsgewest Haaglanden te vergelijken. De reden hiervoor is dat het brondata-bestand voor de werkgelegenheid op dit moment alleen (nog) de negen gemeenten van dit voormalige stadsgewest behelst. Daar waar mogelijk wordt al wel een vergelijking gemaakt met de MRDH-regio. Vanaf het jaar 2016 zullen data beschikbaar zijn over de MRDH-regio. Met ingang van de volgende publicatie zal in dit rapport de focus dus verbreed worden. Aanvullend wordt er vanuit de MRDH-regio een economische kwartaalmonitor ontwikkeld. Deze monitor heeft een belangrijke regionale signaalfunctie en zal na de zomer van 2016 voor het eerst verschijnen.

1.3 Werkwijze

De (jaar)cijfers in dit rapport zijn bewerkt door team O&S van gemeente Zoetermeer. De data is afkomstig uit het BRP en van het CBS, UWV, PBL en onderzoeksinstituut I&O Research. De data worden jaarlijks met terugwerkende kracht verwerkt om de vergelijkbaarheid met eerdere jaren in het rapport te garanderen.

2. Regio

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op regionale ontwikkelingen. Hierbij staat niet alleen de economie centraal, maar wordt er ook gekeken naar verhuisbewegingen en pendel statistieken. De data zijn afkomstig van het CBS en het Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

2.2 Regionale economische ontwikkeling

Het bruto binnenlands product (bbp) is een graadmeter voor de omvang van de economie. De veranderingen in het volume van het bbp in een bepaalde tijdsperiode is een indicator voor de groei/krimp van de economie. De CBS-definitie van het bbp luidt: "Het bbp is de som van de bruto toegevoegde waarde van alle institutionele sectoren of bedrijfstakken en het saldo van productgebonden belastingen en subsidies (die niet aan sectoren en bedrijfstakken worden toegerekend)". Onderstaande tabel geeft inzicht in de mutaties in het bbp in Zoetermeer, Zuid-Holland en Nederland.

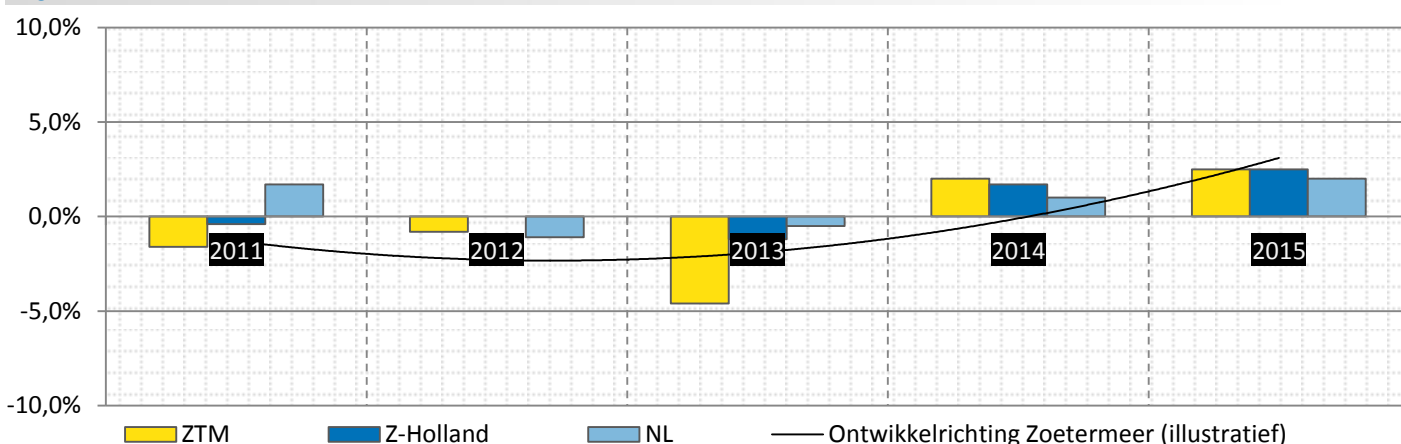
Tabel 2.1 - Mutaties in het bbp in Zoetermeer, Zuid-Holland en Nederland

BBP Jaren	Regio		
	ZTM	Z-Holland	NL
2011	↓ -1,6%	↓ -0,4%	↑ 1,7%
2012	↓ -0,8%	↑ 0,0%	↓ -1,1%
2013	↓ -4,6%	↓ -1,2%	↓ -0,5%
2014	↑ 2,0%	↑ 1,7%	↑ 1,0%
2015	↑ 2,5%	↑ 2,5%	↑ 2,0%

Bron: CBS.

Figuur 2.1 maakt, aan de hand van het BBP, inzichtelijk hoe de economie van 2011-2015 is ontwikkeld. De zwarte lijn illustreert de ontwikkelrichting van 2011-2015 van Zoetermeer. Vanaf 2014 is er in Zoetermeer (ZTM), Zuid-Holland en Nederland weer sprake van economische groei. Over de jaren heen is de economische groei van Zoetermeer meer bewegelijk gebleken dan in Nederland het geval was. In Zoetermeer is de economie in de jaren 2014 en 2015 sterker gegroeid dan de Nederlandse economie.

Figuur 2.1 - Mutaties in het BBP in Zoetermeer, Zuid-Holland en Nederland

Bron: CBS.

2.3 Pendel statistieken

In tabellen 2.2 en 2.3 staan de pendel statistieken weergegeven. Tabel 2.2 is allereerst een weergave van de top 10 meest voorkomende woonplaatsen van mensen die in Zoetermeer werken. De top 10 plaatsen in tabel 2.2 vertegenwoordigt ruim 75% van alle mensen die een baan hebben binnen Zoetermeer. Ruim 50% van de werkende inwoners in Zoetermeer werkt binnen Zoetermeer zelf.

Tabel 2.3 is daarentegen een opsplitsing van de gemeente van de werkgever van werkende inwoners uit Zoetermeer. Hierbij wordt echter alleen uitgegaan van Haaglanden. Het eindaantal dat in tabel 2.3 staat weergegeven omvat dus alle werkenden uit Zoetermeer in Haaglanden.

Tabel 2.2 - Top 10 plaatsen werkenden Zoetermeer in 2015 naar woonplaats werkenden

Gemeente		(%)
Zoetermeer	24.855	52,2%
Den Haag	4.922	10,3%
Rotterdam	1.620	3,4%
Lansingerland	1.092	2,3%
Westland	895	1,9%
Delft	894	1,9%
Pijnacker-Nootdorp	890	1,9%
Leiden	785	1,6%
Gouda	578	1,2%
Amsterdam	444	0,9%
Overig	6.671	14,0%
Onbekend/n.v.t.	3.960	8,3%
Totaal	47.605	100,0%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

*Tabel 2.3 - Gemeente werkgever werkende bewoners uit Zoetermeer in Haaglanden in 2015**

Gemeente	
Zoetermeer	24.855
Den Haag	11.599
Delft	1.405
Rijswijk	1.295
Leidschendam-Voorburg	1.119
Pijnacker-Nootdorp	662
Westland	483
Wassenaar	278
Midden-Delfland	49
Totaal	41.745

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

*) Het eindtotaal in bovenstaande tabel is het totaal van werkende inwoners uit Zoetermeer dat binnen Haaglanden werkt. Het aantal werkende Zoetermeeders dat buiten Haaglanden werkt is onbekend.

2.4 Verhuisbewegingen

In dit deelhoofdstuk worden de verhuisstromen behandeld. Bij het onderwerp verhuizers wordt onderscheid gemaakt tussen de regio's buitenland, (voormalig) Haaglanden, overig Zuid-Holland en overig Nederland. Onder overig Nederland worden alle regio's in Nederland buiten provincie Zuid-Holland verstaan. In tabel 2.4 is allereerst te zien hoeveel mensen er jaarlijks in Zoetermeer zijn gevestigd. Ruim 40% van de mensen die in Zoetermeer is gevestigd, is afkomstig uit Haaglanden.

Tabel 2.4 - Aantal vestigers in Zoetermeer en regio van herkomst

Herkomst	Aantal
2013	4.902
buitenland	861
Haaglanden	2.088
overig Zuid-Holland	1.005
overig Nederland	948
2014	4.959
buitenland	870
Haaglanden	2.125
overig Zuid-Holland	1.016
overig Nederland	948
2015	5.143
buitenland	871
Haaglanden	2.184
overig Zuid-Holland	1.048
overig Nederland	1.040

Bron: BRP.

Tabel 2.5 - Percentage vestigers in Zoetermeer en regio van herkomst

Herkomst	(%)
2013	
buitenland	17,6%
Haaglanden	42,6%
overig Zuid-Holland	20,5%
overig Nederland	19,3%
2014	
buitenland	17,5%
Haaglanden	42,9%
overig Zuid-Holland	20,5%
overig Nederland	19,1%
2015	
buitenland	16,9%
Haaglanden	42,5%
overig Zuid-Holland	20,4%
overig Nederland	20,2%

Bron: BRP.

Tabel 2.6 geeft het aantal uit Zoetermeer vertrekkende inwoners weer. Iets minder dan 40% van de inwoners uit Zoetermeer verhuisde naar een andere gemeente binnen Haaglanden. Circa 1 op de 5 Zoetermeerders verhuist naar een gemeente buiten Zuid-Holland.

Tabel 2.6 - Aantal vertrekkers uit Zoetermeer naar regio

Regio	Aantal
2013	4.774
buitenland	987
Haaglanden	1.833
overig Zuid-Holland	989
overig Nederland	965
2014	4.864
buitenland	857
Haaglanden	1.908
overig Zuid-Holland	1.090
overig Nederland	1.009
2015	5.384
buitenland	829
Haaglanden	2.062
overig Zuid-Holland	1.403
overig Nederland	1.090

Bron: BRP.

Tabel 2.7 - Percentage vertrekkers uit Zoetermeer naar regio

Regio	(%)
2013	
buitenland	20,7%
Haaglanden	38,4%
overig Zuid-Holland	20,7%
overig Nederland	20,2%
2014	
buitenland	17,6%
Haaglanden	39,2%
overig Zuid-Holland	22,4%
overig Nederland	20,7%
2015	
buitenland	15,4%
Haaglanden	38,3%
overig Zuid-Holland	26,1%
overig Nederland	20,2%

Bron: BRP.

Tabel 2.8 laat het jaarlijkse aantal vertrekkers en vestigers zien over de jaren 2011-2015. Het saldo (vestigers minus vertrekkers) is afwisselend positief en negatief. Over de jaren 2011-2015 zijn er meer mensen in Zoetermeer bijgekomen dan vertrokken.

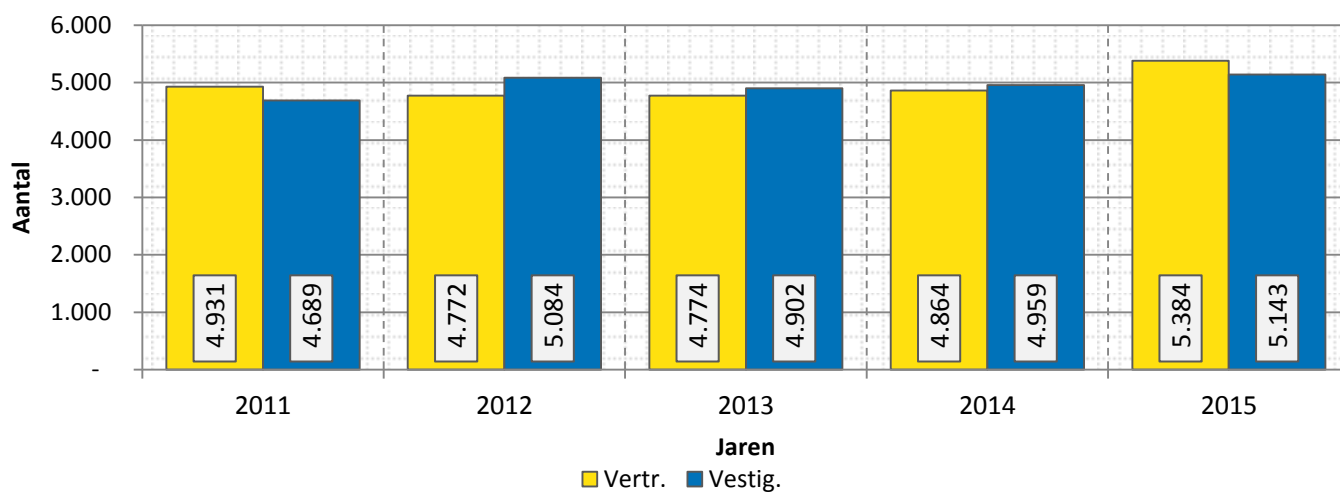
Tabel 2.8 - Aantal vertrekkers en vestigers gemeente Zoetermeer per jaar

Aantal Jaren	Type	
	Vertr.	Vestig.
2011	4.931	4.689
2012	4.772	5.084
2013	4.774	4.902
2014	4.864	4.959
2015	5.384	5.143

Bron: BRP.

Figuur 2.2 geeft de cijfers uit tabel 2.8 grafisch weer. In 2015 zijn in Zoetermeer 241 meer mensen vertrokken dan gevestigd.

Figuur 2.2 - Aantal vertrekkers en vestigers gemeente Zoetermeer per jaar

Bron: BRP.

3. Bedrijfsvestigingen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de leegstand (in kantoren en detailhandel) en worden de ontwikkelingen van actieve bedrijfsvestigingen geschetst. De data is afkomstig van het Werkgelegenheidsregister Haaglanden en PBL. Ieder jaar vindt er een revisie plaats waardoor het aantal bedrijfsvestigingen per jaar iets van elkaar verschillen. Met terugwerkende kracht zijn hierom de cijfers in dit rapport gecorrigeerd.

3.2 Leegstand

Om meer inzicht te geven in de leegstandspercentages in kantoren, staat de leegstand in kantoren onderstaand weergegeven voor Zoetermeer, deelnemende MRDH-gemeenten en Nederland. De kleurenuances duiden op de verschillen tussen de gebieden onderling. In Zoetermeer is de leegstand van kantoren door de jaren heen (evenals in de meeste andere gemeenten) toegenomen. Over de periode 2009-2015 heeft een daling alleen plaatsgevonden in Maasluis en Westland. Verder is de stijging het sterkst zichtbaar in Wassenaar, Nissewaard en Capelle aan den IJssel. In Nederland bedraagt de leegstand van kantoren gemiddeld 17,2%.

Tabel 3.1 - Leegstand (%) kantoren per gemeente in MRDH 2009-2015

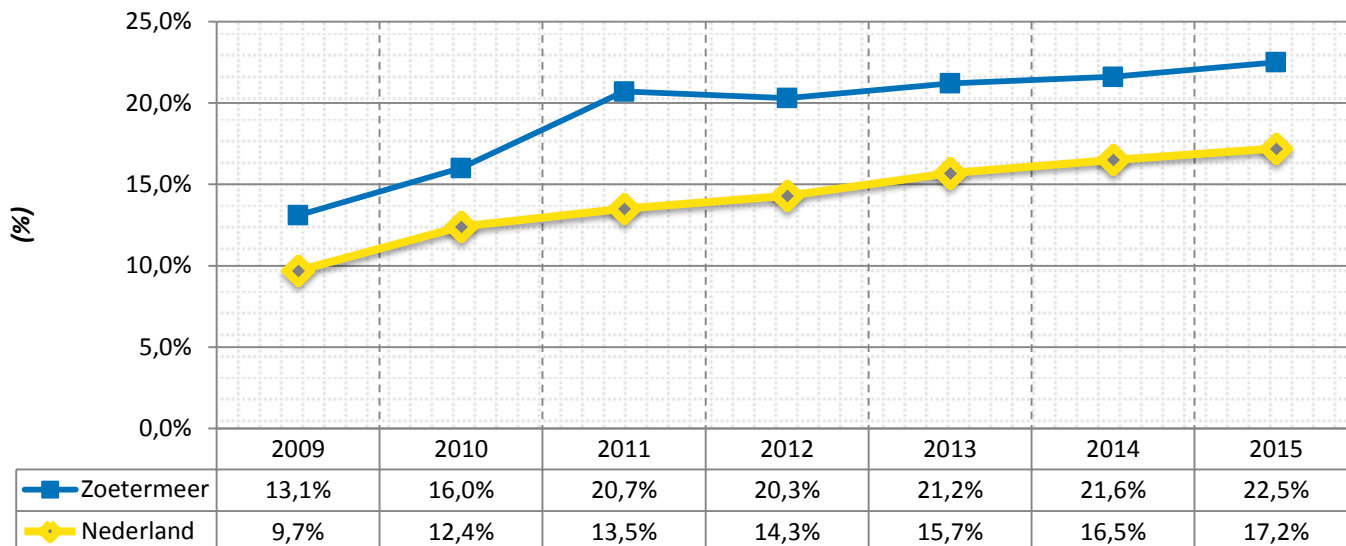
Gemeente	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Albrandswaard	0,0%	3,7%	9,5%	23,5%	11,6%	10,0%	12,1%
Barendrecht	8,2%	12,4%	14,9%	13,7%	14,9%	16,6%	16,6%
Brielle	3,0%	3,0%	0,0%	0,0%	10,9%	15,1%	10,5%
Capelle a/d IJssel	12,8%	19,5%	21,9%	26,7%	27,7%	28,5%	30,8%
Delft	1,0%	8,0%	8,8%	9,9%	9,0%	10,6%	13,5%
Den Haag	6,5%	9,3%	10,6%	11,0%	12,4%	13,2%	11,7%
Hellevoetsluis	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	15,7%
Krimpen a/d IJssel	5,9%	5,9%	8,2%	7,6%	12,2%	9,5%	9,5%
Lansingerland	7,6%	11,5%	8,5%	3,5%	5,9%	6,9%	8,4%
Leidschendam-Voorburg	21,2%	25,3%	25,6%	24,8%	24,3%	19,3%	21,5%
Maasluis	10,8%	0,0%	10,8%	21,6%	11,9%	2,3%	4,7%
Midden-Delfland	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Nissewaard	3,8%	4,1%	16,1%	15,6%	20,8%	23,2%	23,5%
Pijnacker-Nootdorp	8,7%	5,7%	11,0%	11,5%	11,5%	12,6%	8,1%
Ridderkerk	0,0%	5,0%	11,3%	9,7%	8,7%	13,2%	13,8%
Rijswijk	15,4%	21,5%	21,7%	24,8%	27,3%	27,5%	25,3%
Rotterdam	8,5%	13,3%	14,3%	16,4%	18,4%	19,4%	19,6%
Schiedam	10,1%	15,5%	13,3%	11,1%	10,1%	15,4%	21,4%
Vlaardingen	4,6%	7,2%	1,5%	1,5%	4,1%	13,3%	17,6%
Wassenaar	0,0%	0,0%	0,0%	22,9%	26,2%	22,5%	22,5%
Westland	0,0%	0,0%	0,8%	0,0%	3,8%	0,5%	0,6%
Westvoorne*	-	-	-	-	-	-	-
Zoetermeer	13,1%	16,0%	20,7%	20,3%	21,2%	21,6%	22,5%
Nederland	9,7%	12,4%	13,5%	14,3%	15,7%	16,5%	17,2%

Bron: PBL.

*) Westvoorne heeft geen kantoorpanden.

Figuur 3.1 illustreert de ontwikkeling van de leegstand in kantoren in Zoetermeer en Nederland. Zowel in Zoetermeer als in Nederland is er een stijging zichtbaar. In Zoetermeer is de leegstand van 2009-2015 sterker gestegen dan in Nederland. Ook lijkt de stijging in het leegstandspercentage van kantoren in Zoetermeer iets af te vlakken.

Figuur 3.1 - Leegstand (%) kantoren Zoetermeer en Nederland 2009-2015

Bron: PBL.

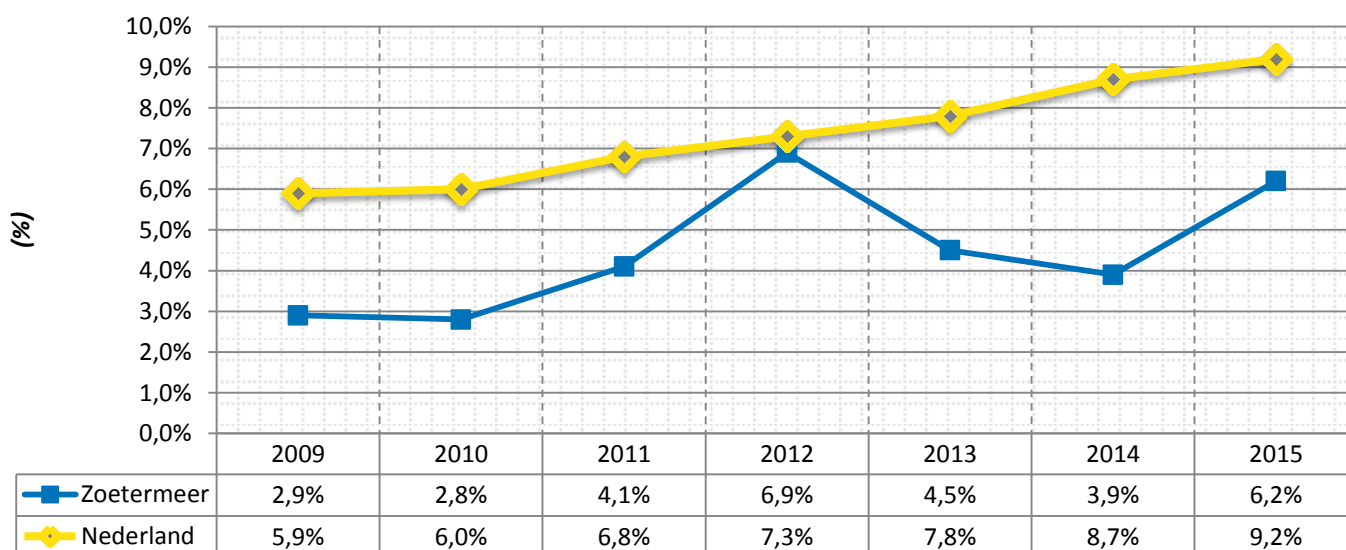
De volgende tabel geeft de leegstand (%) in de detailhandel weer per MRDH-gemeente en Nederland. Op gemeente Brielle, Delft, Maassluis en Westland na, is er in alle gemeenten sprake geweest van een stijging. De sterkste stijging vond over de jaren 2009-2015 plaats in Krimpen a/d IJssel, Nissewaard en Rijswijk.

Tabel 3.2 - Leegstand (%) detailhandel per gemeente in MRDH 2009-2015

Gemeente	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Albrandswaard	3,1%	6,9%	9,4%	6,5%	3,3%	2,8%	4,6%
Barendrecht	0,9%	0,7%	3,6%	4,2%	2,3%	5,0%	5,8%
Brielle	13,1%	2,0%	2,0%	5,0%	5,0%	1,9%	8,0%
Capelle a/d IJssel	1,7%	3,1%	3,0%	2,4%	6,6%	9,3%	8,0%
Delft	15,7%	14,7%	16,5%	14,7%	6,0%	6,1%	6,7%
Den Haag	8,1%	7,3%	9,4%	12,0%	11,3%	10,5%	11,6%
Hellevoetsluis	1,2%	6,7%	1,8%	3,6%	2,1%	6,0%	5,8%
Krimpen a/d IJssel	1,4%	1,7%	1,3%	5,1%	4,8%	8,8%	10,1%
Lansingerland	2,3%	3,1%	1,4%	2,6%	3,2%	1,3%	2,7%
Leidschendam-Voorburg	4,3%	3,0%	7,8%	3,3%	5,2%	7,4%	6,8%
Maassluis	7,3%	6,4%	11,0%	11,7%	6,7%	9,1%	6,9%
Midden-Delfland	0,0%	5,4%	4,9%	0,5%	0,0%	1,4%	4,3%
Nissewaard	3,0%	9,2%	6,6%	10,0%	12,9%	11,1%	14,1%
Pijnacker-Nootdorp	1,0%	1,5%	4,1%	6,1%	5,3%	4,9%	5,3%
Ridderkerk	0,5%	1,7%	2,7%	2,5%	3,8%	7,4%	9,2%
Rijswijk	4,8%	6,6%	8,3%	8,8%	13,5%	12,1%	13,7%
Rotterdam	6,5%	5,9%	7,1%	7,4%	8,3%	9,8%	10,4%
Schiedam	12,7%	11,2%	13,4%	13,9%	11,1%	12,1%	15,0%
Vlaardingen	4,0%	3,6%	5,1%	4,6%	4,4%	8,2%	6,6%
Wassenaar	1,7%	2,6%	2,8%	3,8%	4,4%	3,0%	2,6%
Westland	6,0%	5,1%	3,6%	6,1%	5,3%	5,7%	5,0%
Westvoorne	1,5%	4,6%	4,6%	3,0%	3,0%	4,7%	5,9%
Zoetermeer	2,9%	2,8%	4,1%	6,9%	4,5%	3,9%	6,2%
Nederland	5,9%	6,0%	6,8%	7,3%	7,8%	8,7%	9,2%

Bron: PBL.

Figuur 3.2 - Leegstand (%) detailhandel Zoetermeer en Nederland 2009-2015

Bron: PBL.

3.3 Ontwikkeling bedrijfsvestigingen

In tabel 3.3 staat het jaarlijkse aantal actieve bedrijfsvestigingen in Zoetermeer weergegeven. Actieve bedrijfsvestigingen zijn bedrijfsvestigingen waarvan bekend is dat er economische activiteiten plaatsvinden. In de laatste kolommen is te zien wat de jaarlijkse toename/afname is in het aantal bedrijfsvestigingen.

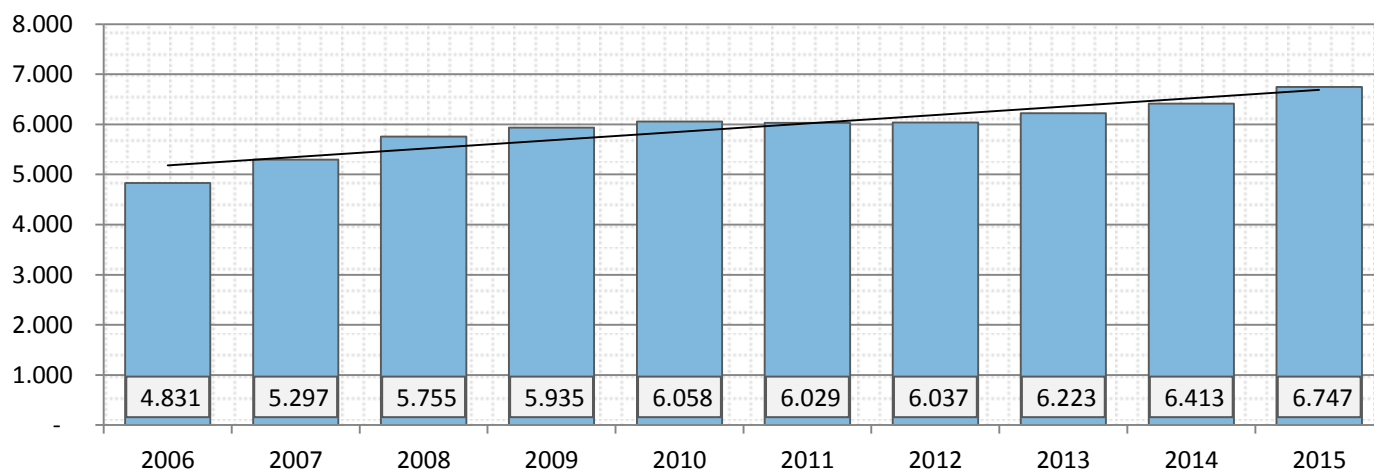
Tabel 3.3 - Aantal bedrijfsvestigingen in Zoetermeer per jaar

Jaren	Aantal	Vershil	Groei (%)
2006	4.831		
2007	5.297	↑ 466	↑ 9,6%
2008	5.755	↑ 458	↑ 8,6%
2009	5.935	↑ 180	↑ 3,1%
2010	6.058	↑ 123	↑ 2,1%
2011	6.029	↓ -29	↓ -0,5%
2012	6.037	↑ 8	↑ 0,1%
2013	6.223	↑ 186	↑ 3,1%
2014	6.413	↑ 190	↑ 3,1%
2015	6.747	↑ 334	↑ 5,2%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Figuur 3.3 is een grafische weergave van het jaarlijkse aantal bedrijfsvestigingen in Zoetermeer. De gemiddelde jaarlijkse toename bedraagt (afgerond) 213 bedrijfsvestigingen. Van 2014-2015 is het aantal bedrijfsvestigingen in Zoetermeer toegenomen met 5,2%.

Figuur 3.3 - Aantal bedrijfsvestigingen in Zoetermeer per jaar

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 3.4 geeft over heel Haaglanden de ontwikkeling in het aantal bedrijfsvestigingen weer. Vanaf het jaar 2013 zijn de jaren opgeplitst naar gemeente. Het kolom aandeel heeft betrekking op het aandeel (grootte) van de gemeente binnen de regio. Van 2014-2015 is in heel Haaglanden het aantal bedrijfsvestigingen toegenomen met 3,9%. In Zoetermeer was er in diezelfde periode sprake van een groei van 5,2%.

Tabel 3.4 - Aantal vestigingen in Haaglanden per gemeente en per jaar

Jaren	Aantal	Aandeel	Vershil
2008	66.578		
2009	69.011		↑ 3,7%
2010	70.357		↑ 2,0%
2011	69.688		↓ -1,0%
2012	70.082		↑ 0,6%
2013	71.506		↑ 2,0%
Delft	5.695	8,0%	
Leidschendam-Voorburg	4.148	5,8%	
Midden-Delfland	1.215	1,7%	
Pijnacker-Nootdorp	2.927	4,1%	
Rijswijk	3.151	4,4%	
's-Gravenhage	37.852	52,9%	
Wassenaar	1.859	2,6%	
Westland	8.436	11,8%	
Zoetermeer	6.223	8,7%	
2014	73.569	100,0%	↑ 2,9%
Delft	5.799	7,9%	↑ 1,8%
Leidschendam-Voorburg	4.255	5,8%	↑ 2,6%
Midden-Delfland	1.244	1,7%	↑ 2,4%
Pijnacker-Nootdorp	3.062	4,2%	↑ 4,6%
Rijswijk	3.236	4,4%	↑ 2,7%
's-Gravenhage	39.106	53,2%	↑ 3,3%
Wassenaar	1.864	2,5%	↑ 0,3%
Westland	8.590	11,7%	↑ 1,8%
Zoetermeer	6.413	8,7%	↑ 3,1%
2015	76.469	100,0%	↑ 3,9%
Delft	5.977	7,8%	↑ 3,1%
Leidschendam-Voorburg	4.481	5,9%	↑ 5,3%
Midden-Delfland	1.286	1,7%	↑ 3,4%
Pijnacker-Nootdorp	3.202	4,2%	↑ 4,6%
Rijswijk	3.342	4,4%	↑ 3,3%
's-Gravenhage	40.698	53,2%	↑ 4,1%
Wassenaar	1.917	2,5%	↑ 2,8%
Westland	8.819	11,5%	↑ 2,7%
Zoetermeer	6.747	8,8%	↑ 5,2%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Onderstaande tabel geeft een opsplitsing weer van het aantal bedrijfsvestigingen in Zoetermeer naar branche en jaar. Op de volgende pagina is aanvullend te zien hoe de bedrijfsvestigingen in Haaglanden verdeeld zijn per branche. In vergelijking met Haaglanden excl. Zoetermeer is Zoetermeer sterker vertegenwoordigd in de branches:

- Groot-, en detailhandel; reparatie van auto's **(+4,3%)**
- Informatie en communicatie **(+2,1%)**
- Onderwijs **(+1,1%)**

Daarentegen is Zoetermeer minder sterk vertegenwoordigd in de branches:

- Landbouw **(-4,3%)**
- Bouwnijverheid **(-3,6%)**
- Cultuur, sport en recreatie **(-1,7%)**

Over de jaren 2010-2015 is het aandeel bedrijfsvestigingen binnen Zoetermeer het sterkst gestegen in de branches:

- Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening **(+1,3%)**
- Gezondheidszorg **(+0,6%)**
- Bouwnijverheid **(+0,3%)**

Tabel 3.5 - Percentage vestigingen in Zoetermeer naar branche

Percentage vestigingen Branche	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Adv., onderz., special. zak. dienstv.	20,3%	20,7%	21,1%	21,4%	21,8%	21,6%
Bouwnijverheid	9,5%	9,6%	9,4%	9,4%	9,5%	9,7%
Cultuur, sport en recreatie	4,5%	4,2%	4,2%	4,3%	4,3%	4,3%
Financiële instellingen	1,8%	1,7%	1,8%	1,6%	1,6%	1,6%
Gezondheids- en welzijnszorg	6,0%	6,3%	6,4%	6,4%	6,5%	6,6%
Groot- en detailh.; rep. van auto's	22,6%	22,3%	22,0%	22,2%	21,0%	21,4%
Industrie	2,9%	2,9%	2,9%	3,0%	2,9%	2,7%
Informatie en communicatie	7,7%	7,7%	7,4%	7,6%	7,7%	7,9%
Landbouw, bosbouw en visserij	0,9%	0,8%	0,8%	0,9%	0,9%	0,9%
Logies-, maaltijd- en drankverstr.	3,1%	3,1%	3,2%	3,1%	3,1%	3,1%
Onderwijs	4,1%	3,9%	4,0%	4,0%	4,1%	4,2%
Openb. best., overheidsd., verz.	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,6%	0,5%
Overige dienstverlening	6,5%	6,5%	6,5%	6,4%	6,6%	6,5%
Prod. en handel in elektr./aardg.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Verh. van en handel in onr. goed	1,2%	1,2%	1,1%	1,0%	1,0%	1,0%
Verh. roer. goed., zakel. dienstverl.	6,4%	6,5%	6,5%	6,1%	6,1%	5,9%
Vervoer en opslag	2,0%	1,9%	1,8%	1,8%	1,9%	2,0%
Winning van delfstoffen	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Win./distrib. van water	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 3.6 geeft de verdeling van het aantal bedrijfsvestigingen in Haaglanden weer per branche. Circa 50% van de bedrijfsvestigingen in Haaglanden is vertegenwoordigd in de volgende drie branches:

- Advisering, onderzoek, specialistische zakelijke dienstverlening (**20,9%**)
- Groot- en detailhandel; reparatie van auto's (**17,5%**)
- Bouwnijverheid (**13,0%**)

Ten opzichte van 2010 zijn de volgende branches in 2015 in heel Haaglanden het sterkst in aandeel gestegen:

- Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening (**+2,2%**)
- Informatie en communicatie (**+0,7%**)
- Cultuur, sport en recreatie (**+0,7%**)

Tabel 3.6 - Percentage vestigingen in Haaglanden naar branche

Percentage vestigingen Branche	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Adv., onderz., special. zak. dienstv.	18,6%	19,3%	19,7%	20,2%	20,7%	20,9%
Bouwnijverheid	12,9%	12,8%	13,0%	13,0%	12,8%	13,0%
Cultuur, sport en recreatie	5,2%	5,4%	5,6%	5,6%	5,8%	5,9%
Extraterritoriale org. en lichamen	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Financiële instellingen	1,4%	1,3%	1,2%	1,1%	1,1%	1,0%
Gezondheids- en welzijnzorg	5,7%	5,7%	5,8%	5,8%	5,9%	5,9%
Groot- en detailh.; rep. van auto's	19,3%	18,9%	18,5%	18,1%	17,7%	17,5%
Industrie	2,4%	2,3%	2,3%	2,3%	2,3%	2,2%
Informatie en communicatie	5,2%	5,3%	5,5%	5,6%	5,8%	5,9%
Landbouw, bosbouw en visserij	6,0%	5,8%	5,5%	5,2%	5,0%	4,8%
Logies-, maaltijd- en drankverstr.	4,8%	4,6%	4,5%	4,4%	4,3%	4,2%
Onderwijs	2,8%	2,9%	3,0%	3,1%	3,2%	3,2%
Openb. best., overheidsd., verz.	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,4%	0,4%
Overige dienstverlening	5,6%	5,6%	5,6%	5,6%	5,8%	5,9%
Prod. en handel in elektr./aardg.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Verh. van en handel in onr. goed	1,8%	1,8%	1,7%	1,7%	1,6%	1,6%
Verh. roer. goed., zakel. dienstverl.	5,8%	5,7%	5,7%	5,8%	5,7%	5,6%
Vervoer en opslag	1,8%	1,7%	1,7%	1,7%	1,7%	1,7%
Winning van delfstoffen	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Win./distrib. van water	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabellen 3.7- en 3.8 geven het aantal vestigingen in Zoetermeer en Haaglanden weer, uitgesplitst naar type pand. Het percentage winkels is zowel in Zoetermeer als in Haaglanden gedaald. Dit stemt ook overeen met de data uit tabel 3.2, waarin het percentage leegstand van detailhandel in gemeenten wordt weergegeven. Op alle gemeenten in Haaglanden, op Delft en Westland na, is het percentage leegstand van winkels gestegen.

Tabel 3.7 - Percentage vestigingen in Zoetermeer naar type pand

Percentage vestigingen Type pand	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bedrijfsverzamelgebouw	2,13%	1,68%	1,54%	1,38%	1,25%	1,36%
Kantoor	8,53%	8,16%	7,92%	7,92%	7,73%	7,23%
Maatschappelijk gebouw	2,59%	2,37%	2,27%	2,30%	2,15%	1,97%
Onbekend	54,95%	57,07%	59,07%	61,03%	62,64%	64,43%
Overig gebruik	18,87%	18,39%	17,54%	16,52%	16,03%	15,44%
Productieruimte	1,42%	1,43%	1,36%	1,32%	1,23%	1,24%
Supermarkt (levensmiddelen)	0,53%	0,48%	0,50%	0,48%	0,44%	0,41%
Warenhuis	0,10%	0,10%	0,10%	0,11%	0,11%	0,10%
Winkel	7,10%	6,78%	6,66%	6,17%	5,93%	5,56%
Woonhuis	3,78%	3,53%	3,05%	2,76%	2,49%	2,24%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 3.8 - Percentage vestigingen in Haaglanden naar type pand

Percentage vestigingen Type pand	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bedrijfsverzamelgebouw	2,11%	1,93%	1,81%	1,70%	1,65%	1,60%
Kantoor	7,51%	7,23%	6,90%	6,68%	6,46%	6,21%
Maatschappelijk gebouw	3,00%	2,87%	2,81%	2,67%	2,55%	2,45%
Onbekend	52,54%	54,93%	56,85%	59,07%	60,75%	62,52%
Overig gebruik	22,33%	21,08%	20,12%	19,02%	18,27%	17,40%
Productieruimte	1,66%	1,61%	1,57%	1,48%	1,41%	1,33%
Supermarkt (levensmiddelen)	0,26%	0,24%	0,24%	0,23%	0,22%	0,21%
Warenhuis	0,07%	0,07%	0,07%	0,07%	0,07%	0,06%
Winkel	8,48%	8,16%	7,98%	7,54%	7,18%	6,86%
Woonhuis	2,04%	1,87%	1,66%	1,54%	1,46%	1,36%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

In tabel 3.9 staat het aantal bedrijfsvestigingen per buurt weergegeven. Circa 25% van de bedrijfsvestigingen is gevestigd in wijk Centrum, bestaande uit Dorp, Stadscentrum, Palenstein en Driemanspolder. De sterkste stijging in aantal bedrijfsvestigingen vond van 2010-2015 plaats in Oosterheem n-o (+239). De sterkste procentuele stijging in aantal bedrijfsvestigingen betref in deze periode Oosterheem-z-w (+44%). De sterkste daling vond plaats in Stadscentrum (-68). De daling in Stadscentrum werd voor bijna 50% veroorzaakt door een daling in de branche groot- en detailhandel; reparatie van auto's.

Tabel 3.9 - Aantal bedrijfsvestigingen per buurt in Zoetermeer

Aantal Buurt	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dorp	424	418	405	419	427	454
Stadscentrum	424	407	372	387	368	356
Palenstein	223	213	227	208	226	245
Driemanspolder	297	301	285	308	309	330
Meerzicht-west	307	313	299	319	322	355
Meerzicht-oost	182	171	182	191	202	210
Buytenwegh	346	330	329	332	333	355
De Leyens	479	459	450	454	460	462
Seghwaert-z-w	287	286	306	299	310	310
Seghwaert-n-o	330	321	320	335	352	390
Noordhove-west	150	161	152	150	158	168
Noordhove-oost	205	207	201	213	226	230
Rokkeveen-west	422	422	410	419	438	467
Rokkeveen-oost	482	478	498	514	533	557
Oosterheem-z-w	94	110	132	146	152	167
Oosterheem-n-o	591	634	660	718	774	830
Rokkehage c.a.	124	119	128	128	129	136
Lansinghage c.a.	407	403	407	417	423	443
Zoeterhage c.a.	152	148	144	138	137	144
Hoornerhage c.a.	91	91	91	87	92	93
Buitengebied-west	24	20	21	22	22	23
Meerpolder	13	13	14	15	16	16
Scheidingszone	4	4	4	4	4	6
Eindtotaal	6.058	6.029	6.037	6.223	6.413	6.747

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 3.10 geeft het percentage bedrijfsvestigingen per buurt weer. De kleurenintensiteit indiceert de hoogte per aandeel. Het aandeel bedrijfsvestigingen is in Oosterheem-n-o door de jaren het sterkst toegenomen met 9,8% in 2010 tot 12,3% in 2015. Ook in Oosterheem-z-w is het aandeel bedrijfsvestigingen sinds 2010 sterk gestegen.

Tabel 3.10 - Percentage bedrijfsvestigingen per buurt in Zoetermeer

Percentage Buurt	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dorp	7,0%	6,9%	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%
Stadscentrum	7,0%	6,8%	6,2%	6,2%	5,7%	5,3%
Palenstein	3,7%	3,5%	3,8%	3,3%	3,5%	3,6%
Driemanspolder	4,9%	5,0%	4,7%	4,9%	4,8%	4,9%
Meerzicht-west	5,1%	5,2%	5,0%	5,1%	5,0%	5,3%
Meerzicht-oost	3,0%	2,8%	3,0%	3,1%	3,1%	3,1%
Buytenwegh	5,7%	5,5%	5,4%	5,3%	5,2%	5,3%
De Leyens	7,9%	7,6%	7,5%	7,3%	7,2%	6,8%
Seghwaert-z-w	4,7%	4,7%	5,1%	4,8%	4,8%	4,6%
Seghwaert-n-o	5,4%	5,3%	5,3%	5,4%	5,5%	5,8%
Noordhove-west	2,5%	2,7%	2,5%	2,4%	2,5%	2,5%
Noordhove-oost	3,4%	3,4%	3,3%	3,4%	3,5%	3,4%
Rokkeveen-west	7,0%	7,0%	6,8%	6,7%	6,8%	6,9%
Rokkeveen-oost	8,0%	7,9%	8,2%	8,3%	8,3%	8,3%
Oosterheem-z-w	1,6%	1,8%	2,2%	2,3%	2,4%	2,5%
Oosterheem-n-o	9,8%	10,5%	10,9%	11,5%	12,1%	12,3%
Rokkehage c.a.	2,0%	2,0%	2,1%	2,1%	2,0%	2,0%
Lansinghage c.a.	6,7%	6,7%	6,7%	6,7%	6,6%	6,6%
Zoeterhage c.a.	2,5%	2,5%	2,4%	2,2%	2,1%	2,1%
Hoornerhage c.a.	1,5%	1,5%	1,5%	1,4%	1,4%	1,4%
Buitengebied-west	0,4%	0,3%	0,3%	0,4%	0,3%	0,3%
Meerpolder	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Scheidingszone	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Eindtotaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

3.4 Groei top 25 sectoren vestigingen

In dit deelhoofdstuk wordt dieper ingegaan op de 25 grootste sectoren in Zoetermeer en Haaglanden. De sectoren zijn hiervoor in dit hoofdstuk geselecteerd aan de hand van het totale aantal banen. In tabel 3.12 (op de volgende pagina) staat de top 25 sectoren voor Zoetermeer afgezet tegen het totale aantal bedrijfsvestigingen binnen Haaglanden.

Tabel 3.11 - Aantal/aandeel bedrijfsvestigingen in 25 grootste sectoren in Zoetermeer

Sectoren	Jaren					
	2013		2014		2015	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Detailhandel (niet in auto's e.d.)	811	16,2%	780	15,2%	833	15,4%
Holdings (geen fin.), interne concernd.	521	10,4%	540	10,5%	564	10,4%
Grooth. en handelsbem. (niet in auto's e.d.)	447	8,9%	444	8,6%	467	8,6%
Dienstverl. activ. op geb. informatietechn.	372	7,4%	384	7,5%	418	7,7%
Wellness en overige dienstv.; uitv.	331	6,6%	352	6,9%	364	6,7%
Algemene burg. en utiliteitsb., projectontw.	286	5,7%	308	6,0%	323	6,0%
Gespec. werkzaamheden in de bouw	274	5,5%	271	5,3%	292	5,4%
Onderwijs	248	5,0%	260	5,1%	281	5,2%
Rechtsk. dienstv., accountancy, bel.adv.	269	5,4%	280	5,5%	279	5,2%
Gezondheidszorg	219	4,4%	237	4,6%	252	4,7%
Kunst	188	3,8%	194	3,8%	198	3,7%
Eet- en drinkgelegenheden	183	3,7%	192	3,7%	197	3,6%
Architecten, ingenieurs en techn. ontw. en adv.	181	3,6%	187	3,6%	191	3,5%
Maatschap. dienstv. zonder overn.	161	3,2%	162	3,2%	175	3,2%
Handel in en reparatie van auto's, e.d.	121	2,4%	125	2,4%	143	2,6%
Vervoer over land	81	1,6%	89	1,7%	98	1,8%
Sport en recreatie	66	1,3%	71	1,4%	84	1,6%
Overige zakelijke dienstverlening	68	1,4%	83	1,6%	83	1,5%
Levensbeschouwelijke en politieke org.	47	0,9%	46	0,9%	46	0,8%
Openbaar bestuur, overheidsd., soc. verz.	37	0,7%	38	0,7%	35	0,6%
Rep. van computers en consumentenart.	23	0,5%	26	0,5%	28	0,5%
Beveiliging en opsporing	24	0,5%	23	0,4%	26	0,5%
Verpleging, verz. en beg. met overn.	20	0,4%	20	0,4%	18	0,3%
Vervaardiging van voedingsmiddelen	15	0,3%	17	0,3%	17	0,3%
Verz. en pensioenf. (geen verpl. soc. verz)	5	0,1%	5	0,1%	5	0,1%
Eindtotaal	4.998	100,0%	5.134	100,0%	5.417	100,0%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

In tegenstelling tot tabel 3.11 (op de vorige pagina), waarin het aandeel van de 25 grootste binnen Zoetermeer is behandeld, behandelt onderstaande tabel het aandeel van deze sectoren in Zoetermeer binnen Haaglanden. Zodoende wordt duidelijk hoe deze 25 grootste sectoren in Haaglanden ontwikkelen. Het aandeel van het aantal bedrijfsvestigingen in deze 25 grootste sectoren is het sterkst toegenomen in de sectoren:

- Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw
- Wellness en overige dienstverlening; uitvaartbranche
- Holdings (geen financiële), interne concerndiensten

Tabel 3.12 - Ontwikkeling aandeel 25 grootste sectoren in Zoetermeer binnen Haaglanden

Aandeel Sectoren	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Detailhandel (niet in auto's e.d.)	1,45%	1,45%	1,45%	1,50%	1,40%	1,43%
Algemene burg. en utiliteitsb., projectontw.	0,46%	0,49%	0,51%	0,53%	0,55%	0,55%
Arch., ingenieurs en techn. ontw. en adv.	0,36%	0,35%	0,35%	0,33%	0,33%	0,33%
Beveiliging en opsporing	0,05%	0,06%	0,05%	0,04%	0,04%	0,04%
Dienstverl. activ. op geb. informatietechn.	0,70%	0,70%	0,66%	0,69%	0,69%	0,72%
Eet- en drinkgelegenheden	0,34%	0,34%	0,36%	0,34%	0,34%	0,34%
Gespec. werkzaamheden in de bouw	0,57%	0,56%	0,51%	0,51%	0,49%	0,50%
Gezondheidszorg	0,40%	0,42%	0,40%	0,40%	0,42%	0,43%
Grooth. en handelsbem. (niet in auto's e.d.)	0,95%	0,89%	0,84%	0,83%	0,80%	0,80%
Handel in en rep. van auto's, e.d.	0,21%	0,22%	0,22%	0,22%	0,22%	0,25%
Holdings (geen fin.), interne concernd.	0,90%	0,92%	0,94%	0,96%	0,97%	0,97%
Kunst	0,36%	0,34%	0,33%	0,35%	0,35%	0,34%
Levensbeschouwelijke en politieke org.	0,13%	0,10%	0,09%	0,09%	0,08%	0,08%
Maatschap. dienstverl. zonder overn.	0,25%	0,27%	0,29%	0,30%	0,29%	0,30%
Onderwijs	0,47%	0,45%	0,45%	0,46%	0,47%	0,48%
Openb. bestuur, overheidsd., soc. verz.	0,07%	0,06%	0,07%	0,07%	0,07%	0,06%
Overige zakelijke dienstverlening	0,09%	0,10%	0,10%	0,13%	0,15%	0,14%
Rechtsk. dienstv., accountancy, bel.adv.	0,50%	0,49%	0,49%	0,50%	0,50%	0,48%
Rep. van computers en consumentenart.	0,07%	0,07%	0,06%	0,04%	0,05%	0,05%
Sport en recreatie	0,13%	0,12%	0,13%	0,12%	0,13%	0,14%
Verpleging, verz. en begeleiding met overn.	0,04%	0,04%	0,04%	0,04%	0,04%	0,03%
Vervaardiging van voedingsmiddelen	0,03%	0,03%	0,02%	0,03%	0,03%	0,03%
Vervoer over land	0,16%	0,15%	0,15%	0,15%	0,16%	0,17%
Verz. en pensioenf. (geen verpl. soc. verz)	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
Wellness en overige dienstverlening; uitv.	0,55%	0,58%	0,59%	0,61%	0,63%	0,62%
Totaal	9,2%	9,2%	9,1%	9,2%	9,2%	9,3%

Bron: Werkgelegenhedsregister Haaglanden.

Om de groei binnen de 25 grootste sectoren in kaart te brengen, staat in tabel 3.13 per sector het verschil in aantal bedrijfsvestigingen ten opzichte van het voorgaande jaar weergegeven. De kleuren indiceren daarbij of er sprake is geweest van een toename of een afname. De sectoren die ieder jaar een groei hebben geboekt, zijn:

- Holdings (geen financiële), interne conerndiensten
- Maatschappelijke dienstverlening zonder overnachting
- Wellness en overige dienstverlening; uitvaartbranche

Vanaf het jaar 2013 is het totaal van de 25 grootste sectoren ieder jaar iets toegenomen.

Tabel 3.13 - Ontwikkeling bedrijfsvestigingen 25 grootste sectoren Zoetermeer

Groeipercentage Sectoren	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alg. burg. en utiliteitsbouw, projectontw.	0,0%	5,7%	5,4%	5,1%	7,7%	4,9%
Architecten, ingenieurs en technisch ontw. en adv.	1,6%	-2,6%	1,1%	-3,2%	3,3%	2,1%
Beveiliging en opsporing	0,0%	16,0%	-17,2%	0,0%	-4,2%	13,0%
Detailhandel (niet in auto's e.d.)	3,0%	-0,1%	0,9%	5,6%	-3,8%	6,8%
Dienstverl. activ. op geb. van informatietechn.	4,9%	0,0%	-4,6%	6,3%	3,2%	8,9%
Eet- en drinkgelegenheden	9,8%	0,0%	4,4%	-2,7%	4,9%	2,6%
Gespecialiseerde werkzaamheden in de bouw	2,4%	-2,7%	-7,2%	1,5%	-1,1%	7,7%
Gezondheidszorg	1,9%	3,8%	-2,8%	3,3%	8,2%	6,3%
Grooth. en handelsbemiddeling (niet in auto's e.d.)	-1,8%	-6,2%	-4,7%	0,2%	-0,7%	5,2%
Handel in en rep. van auto's, e.d.	-5,2%	5,5%	-1,7%	6,1%	3,3%	14,4%
Holdings (geen financiële), interne conernd.	2,4%	1,3%	2,7%	5,3%	3,6%	4,4%
Kunst	13,3%	-4,8%	-2,2%	7,4%	3,2%	2,1%
Levensbeschouwelijke en politieke organisaties	-5,5%	-26,1%	-3,9%	-4,1%	-2,1%	0,0%
Maatschappelijke dienstverlening zonder overn.	5,6%	8,3%	6,3%	5,9%	0,6%	8,0%
Onderwijs	4,2%	-4,0%	0,8%	3,3%	4,8%	8,1%
Openbaar bestuur, overheidsdiensten, sociale verz.	6,1%	-2,9%	5,9%	2,8%	2,7%	-7,9%
Overige zakelijke dienstverlening	-2,2%	11,1%	6,0%	28,3%	22,1%	0,0%
Rechtsk. dienstverl., accountancy, belastingadv.	2,0%	-2,3%	1,2%	4,3%	4,1%	-0,4%
Rep. van computers en consumentenartikelen	-5,4%	5,7%	-18,9%	-23,3%	13,0%	7,7%
Sport en recreatie	2,9%	-11,3%	9,5%	-4,3%	7,6%	18,3%
Verpleging, verzorging en begeleiding met overn.	-5,0%	5,3%	0,0%	0,0%	0,0%	-10,0%
Vervaardiging van voedingsmiddelen	0,0%	-22,2%	-14,3%	25,0%	13,3%	0,0%
Vervoer over land	-5,7%	-2,4%	-4,9%	5,2%	9,9%	10,1%
Verz. en pensioenf. (geen verpl. soc. verz)	0,0%	0,0%	-28,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Wellness en overige dienstverlening; uitvaartbranche	9,4%	4,1%	3,6%	5,8%	6,3%	3,4%
Eindtotaal	↑ 2,6%	↓ -0,7%	↓ -0,3%	↑ 3,8%	↑ 2,7%	↑ 5,5%

Bron: Werkgelegheidsregister Haaglanden.

4. Arbeidsmarkt

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de arbeidsmarkt omschreven. Eerst wordt de ontwikkeling van het aantal banen in kaart gebracht en daarna wordt het thema werkloosheid behandeld. Een baan wordt hier gedefinieerd als een arbeidsovereenkomst van minimaal één uur per week. Evenals bij het aantal bedrijfsvestigingen wordt het aantal banen ieder jaar gereviseerd. Hierdoor kunnen per publicatiejaar enige verschillen ontstaan.

4.2 Ontwikkeling banen

Tabel 4.1 geeft inzicht in de jaarlijkse stand van het aantal banen in Zoetermeer. In de jaren 2009-2013 is er sprake geweest van een jaarlijkse afname in het aantal banen, maar sinds het jaar 2014 is er weer sprake van een banengroei. Van 2014-2015 zijn er in Zoetermeer 934 banen bijgekomen.

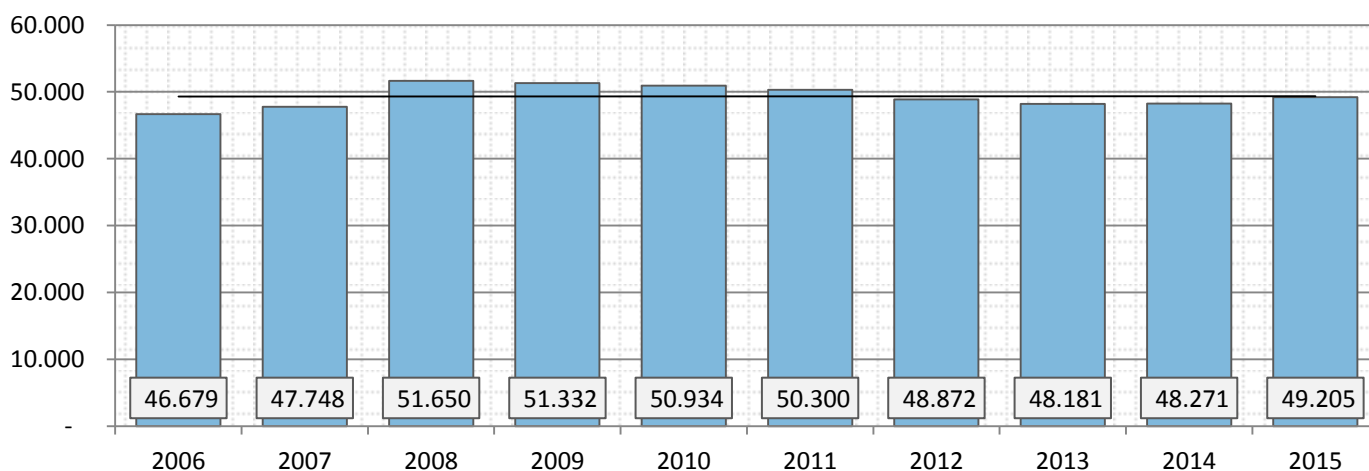
Tabel 4.1 - Aantal banen in Zoetermeer per jaar

Jaren	Aantal	Vershil	Groei (%)
2006	46.679		
2007	47.748	↑ 1.069	2,3%
2008	51.650	↑ 3.902	8,2%
2009	51.332	↓ -318	-0,6%
2010	50.934	↓ -398	-0,8%
2011	50.300	↓ -634	-1,2%
2012	48.872	↓ -1.428	-2,8%
2013	48.181	↓ -691	-1,4%
2014	48.271	↑ 90	0,2%
2015	49.205	↑ 934	1,9%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Aanvullend op tabel 4.1 is in figuur 4.1 de jaarlijkse stand van het aantal banen weergegeven. De zwarte lijn geeft inzicht in de ontwikkelingsrichting. De ontwikkeling van het aantal banen over de jarenreeks 2006-2015 is positief. Dit wil zeggen dat er per saldo ieder jaar in Zoetermeer banen bijkomen.

Figuur 4.1- Aantal banen in Zoetermeer per jaar

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 4.2 laat de jaarlijkse ontwikkeling van het aantal banen in Haaglanden zien. In Zoetermeer neemt het aantal banen sterker toe dan in de rest van de regio. Dit is te zien aan de verdeling (%) van het aantal banen in de regio. In het jaar 2013 was het aandeel banen in de gemeente Zoetermeer binnen Haaglanden 9,7% en in 2015 is dit aandeel gegroeid tot 10,0%.

Tabel 4.2 - Aantal banen in Haaglanden per gemeente en per jaar

Jaren	Aantal	Aandeel	Vershil
2008	532.291		
2009	527.414		↓ -0,9%
2010	520.015		↓ -1,4%
2011	513.904		↓ -1,2%
2012	504.897		↓ -1,8%
2013	495.392		↓ -1,9%
Delft	51.035	10,3%	
Leidschendam-Voorburg	21.718	4,4%	
Midden-Delfland	6.436	1,3%	
Pijnacker-Nootdorp	13.863	2,8%	
Rijswijk	32.673	6,6%	
's-Gravenhage	254.112	51,3%	
Wassenaar	10.056	2,0%	
Westland	57.318	11,6%	
Zoetermeer	48.181	9,7%	
2014	489.852	100,0%	↓ -1,1%
Delft	49.771	10,2%	↓ -2,5%
Leidschendam-Voorburg	20.311	4,1%	↓ -6,5%
Midden-Delfland	6.587	1,3%	↑ 2,3%
Pijnacker-Nootdorp	13.976	2,9%	↑ 0,8%
Rijswijk	32.378	6,6%	↓ -0,9%
's-Gravenhage	252.973	51,6%	↓ -0,4%
Wassenaar	9.658	2,0%	↓ -4,0%
Westland	55.927	11,4%	↓ -2,4%
Zoetermeer	48.271	9,9%	↑ 0,2%
2015	492.725	100,0%	↑ 0,6%
Delft	50.863	10,3%	↑ 2,2%
Leidschendam-Voorburg	20.521	4,2%	↑ 1,0%
Midden-Delfland	6.598	1,3%	↑ 0,2%
Pijnacker-Nootdorp	14.311	2,9%	↑ 2,4%
Rijswijk	32.303	6,6%	↓ -0,2%
's-Gravenhage	254.146	51,6%	↑ 0,5%
Wassenaar	9.491	1,9%	↓ -1,7%
Westland	55.287	11,2%	↓ -1,1%
Zoetermeer	49.205	10,0%	↑ 1,9%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 4.3 geeft het aantal banen in Zoetermeer weer naar klasse van het aantal werkzame personen. In 2015 betrof 2,2% van de bedrijven in Zoetermeer een bedrijf bestaande uit 51 of meer werkzame personen. In heel Haaglanden bedroeg dit percentage in 2015 1,7%.

Tabel 4.3 - Verdeling (%) vestigingen in Zoetermeer naar klasse aantal werknemers

% Klasse	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1 t/m 5 werkzame personen	80,7%	81,2%	81,8%	82,6%	83,1%	84,3%
6 t/m 10 werkzame personen	8,1%	7,7%	7,2%	6,8%	6,9%	6,2%
11 t/m 15 werkzame personen	3,2%	3,3%	3,2%	3,2%	3,0%	2,8%
16 t/m 20 werkzame personen	1,9%	1,7%	1,8%	1,8%	1,7%	1,5%
21 t/m 30 werkzame personen	1,9%	1,9%	1,8%	1,7%	1,6%	1,6%
31 t/m 50 werkzame personen	1,8%	1,7%	1,5%	1,6%	1,5%	1,4%
51 t/m 100 werkzame personen	1,3%	1,2%	1,2%	1,1%	1,0%	1,0%
101 t/m 250 werkzame personen	0,9%	1,0%	0,9%	0,9%	0,8%	0,7%
251 t/m 500 werkzame personen	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%
501 en meer werkzame personen	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Eindtotaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 4.4 - Verdeling (%) vestigingen in Haaglanden naar klasse aantal werknemers

% Klasse	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1 t/m 5 werkzame personen	83,8%	84,1%	84,4%	85,3%	85,9%	86,6%
6 t/m 10 werkzame personen	7,0%	6,8%	6,7%	6,3%	6,1%	5,7%
11 t/m 15 werkzame personen	2,7%	2,6%	2,6%	2,4%	2,4%	2,4%
16 t/m 20 werkzame personen	1,5%	1,5%	1,5%	1,4%	1,3%	1,2%
21 t/m 30 werkzame personen	1,6%	1,7%	1,6%	1,5%	1,4%	1,4%
31 t/m 50 werkzame personen	1,3%	1,3%	1,2%	1,2%	1,1%	1,1%
51 t/m 100 werkzame personen	1,0%	0,9%	0,9%	0,9%	0,8%	0,8%
101 t/m 250 werkzame personen	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,6%
251 t/m 500 werkzame personen	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
501 en meer werkzame personen	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Eindtotaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

De volgende tabel geeft het aantal banen in Zoetermeer voor de jaren 2010-2015 opgesplitst weer naar branche. De kleurintensiteit indiceert daarbij de omvang van de branches. Hierbij geldt dat des te donkerder de kleur is, des te groter de branche is in aantal banen. De grootste branche is de branche groot- en detailhandel; reparatie van auto's. Onder deze branche vallen onder andere groothandelaren, detailhandelaren, markthandelaren, handelsbemiddelaren, webshops en handel in en reparatie van auto's, motorfietsen en aanhangers.

Tabel 4.5 - Aantal banen in Zoetermeer naar branche

Aantal banen Branche	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Adv., onderzoek, special. zak. dienstv.	4.626	4.573	4.125	4.247	4.794	4.775
Bouwnijverheid	1.726	1.736	1.650	1.634	1.629	1.698
Cultuur, sport en recreatie	1.426	1.375	1.405	1.388	1.385	1.646
Financiële instellingen	1.694	1.692	1.597	1.522	1.577	1.545
Gezondheids- en welzijnzorg	5.445	5.640	5.463	5.143	4.973	4.992
Groot- en detailh.; rep. van auto's	9.874	9.847	9.708	9.634	9.851	9.995
Industrie	4.417	4.038	3.123	3.038	3.054	3.053
Informatie en communicatie	3.691	3.629	4.254	4.293	4.009	4.141
Landbouw, bosbouw en visserij	77	72	70	68	86	85
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	1.349	1.323	1.365	1.364	1.345	1.399
Onderwijs	3.459	3.297	3.251	3.139	3.007	3.000
Openb. bestuur, overheidsd., soc. verz.	5.194	5.226	5.232	5.226	5.088	5.048
Overige dienstverlening	2.730	2.690	2.694	2.653	2.573	2.427
Prod., distrib., handel in elektr. en aardg.	16	16	16	16	1	-
Verh. van en handel in onr. goed	439	431	398	395	403	381
Verh. roerende goed., ov. zakel. dienstv.	3.098	2.978	2.904	2.818	2.838	3.267
Vervoer en opslag	1.245	1.306	1.152	1.168	1.166	1.106
Winning van delfstoffen	97	98	103	100	127	135
Win./distrib. van water; afval(water)beh.,san.	331	333	362	335	365	512

Bron: *Werkgelegenheidsregister Haaglanden.*

Het aantal banen staat voor Zoetermeer onderstaand naar aandeel en per branche uitgesplitst. Op de volgende pagina is eenzelfde tabel te zien, maar dan voor Haaglanden. Om Zoetermeer op een eerlijke wijze te vergelijken met Haaglanden, is Zoetermeer vergeleken met Haaglanden excl. Zoetermeer. Door Zoetermeer in Haaglanden weg te laten, wordt voorkomen dat de verschillen worden geminimaliseerd. Zoetermeer is in vergelijking met Haaglanden excl. Zoetermeer het sterkst vertegenwoordigd in de volgende branches:

- Gezondheids- en welzijnszorg **(+3,9%)**
- Landbouw **(+3,4%)**
- Openbaar bestuur, overheidsdiensten, sociale verzekeringen **(+2,2%)**

Daarentegen is Zoetermeer in vergelijking met Haaglanden excl. Zoetermeer in aantal banen minder sterk vertegenwoordigd in de branches:

- Industrie **(-2,5%)**
- Informatie en communicatie **(-3,6%)**
- Groot- en detailhandel; reparatie van auto's **(-5,6%)**

Tabel 4.6 - Percentage banen in Zoetermeer naar branche

Percentage banen Branche	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Adv., onderzoek, special. zak. dienstv.	9,1%	9,1%	8,4%	8,8%	9,9%	9,7%
Bouwnijverheid	3,4%	3,5%	3,4%	3,4%	3,4%	3,5%
Cultuur, sport en recreatie	2,8%	2,7%	2,9%	2,9%	2,9%	3,3%
Financiële instellingen	3,3%	3,4%	3,3%	3,2%	3,3%	3,1%
Gezondheids- en welzijnszorg	10,7%	11,2%	11,2%	10,7%	10,3%	10,1%
Groot- en detailh.; rep. van auto's	19,4%	19,6%	19,9%	20,0%	20,4%	20,3%
Industrie	8,7%	8,0%	6,4%	6,3%	6,3%	6,2%
Informatie en communicatie	7,2%	7,2%	8,7%	8,9%	8,3%	8,4%
Landbouw, bosbouw en visserij	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%
Logies-, maaltijd- en drankverstreking	2,6%	2,6%	2,8%	2,8%	2,8%	2,8%
Onderwijs	6,8%	6,6%	6,7%	6,5%	6,2%	6,1%
Openb. bestuur, overheidsd., soc. verz.	10,2%	10,4%	10,7%	10,8%	10,5%	10,3%
Overige dienstverlening	5,4%	5,3%	5,5%	5,5%	5,3%	4,9%
Prod., distrib., handel in elektr. en aardg.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Verh. van en handel in onr. goed	0,9%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%
Verh. roerende goed., ov. zakel. dienstv.	6,1%	5,9%	5,9%	5,8%	5,9%	6,6%
Vervoer en opslag	2,4%	2,6%	2,4%	2,4%	2,4%	2,2%
Winning van delfstoffen	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%	0,3%
Win./distrib. van water; afval(water)beh.,san.	0,6%	0,7%	0,7%	0,7%	0,8%	1,0%

Bron: *Werkgelegenheidsregister Haaglanden.*

Tabel 4.7 geeft het aandeel banen per branche weer voor Haaglanden. De branches waar het aandeel banen over 2010-2015 in Haaglanden het sterkst zijn toegenomen, zijn:

1. Informatie en communicatie (+0,5%)
2. Advisering, onderzoek, special. zakelijke dienstverlening (+0,5%)
3. Gezondheids- en welzijnszorg (+0,4%)

Tabel 4.7 - Percentage banen in Haaglanden naar branche

Percentage banen Branche	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Adv., onderzoek, special. zak. dienstv.	10,7%	10,7%	10,7%	10,8%	11,1%	11,1%
Bouwnijverheid	5,1%	5,0%	4,8%	4,7%	4,6%	4,7%
Cultuur, sport en recreatie	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,6%
Extraterritoriale org. en lichamen	1,0%	1,0%	1,0%	1,1%	1,1%	1,1%
Financiële instellingen	2,6%	2,5%	2,4%	2,4%	2,6%	2,6%
Gezondheids- en welzijnszorg	13,3%	13,5%	13,9%	14,0%	13,8%	13,7%
Groot- en detailh.; rep. van auto's	15,0%	15,1%	15,2%	15,2%	15,1%	15,3%
Industrie	4,3%	4,2%	4,0%	4,0%	4,0%	4,0%
Informatie en communicatie	4,6%	4,7%	4,8%	5,0%	5,0%	5,2%
Landbouw, bosbouw en visserij	3,3%	3,3%	3,3%	3,3%	3,3%	3,2%
Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	3,8%	3,7%	3,7%	3,7%	3,8%	3,9%
Onderwijs	6,6%	6,6%	6,7%	6,6%	6,7%	6,8%
Openb. bestuur, overheidsd., soc. verz.	12,7%	12,7%	12,7%	12,4%	12,3%	12,2%
Overige dienstverlening	3,3%	3,3%	3,2%	3,3%	3,3%	3,3%
Prod., distrib., handel in elektr. en aardg.	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Verh. van en handel in onr. goed	1,2%	1,2%	1,2%	1,2%	1,1%	1,1%
Verh. roerende goed., ov. zakel. dienstv.	5,5%	5,4%	5,1%	5,2%	5,2%	5,1%
Vervoer en opslag	3,4%	3,6%	3,5%	3,3%	3,2%	3,1%
Winning van delfstoffen	0,4%	0,4%	0,5%	0,4%	0,4%	0,4%
Win./distrib. van water; afval(water)beh.,san.	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 4.8 laat het percentage banen per type pand zien in Zoetermeer. Een van de ontwikkelingen is een toename in het aandeel (en aantal) banen in kantoren in Zoetermeer over de jaren 2010-2015. In dezelfde periode is er opvallend genoeg sprake geweest van een toename in de leegstand (%) van kantoren in Zoetermeer. Zie hiervoor ook tabel 3.1 op pagina 11. Een mogelijke oorzaak van dit verschijnsel is het fenomeen thuiswerken. Nader onderzoek zou de hoofdoorzaak echter moeten uitwijzen.

Tabel 4.8 - Percentage banen in Zoetermeer naar type pand

Percentage banen Type pand	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bedrijfsverzamelgebouw	5,7%	5,5%	5,4%	5,6%	5,0%	4,7%
Kantoor	18,1%	17,9%	18,4%	18,5%	18,7%	19,0%
Maatschappelijk gebouw	7,7%	7,5%	7,2%	6,9%	6,6%	6,0%
Onbekend	21,5%	22,7%	25,7%	26,8%	27,1%	28,4%
Overig gebruik	35,5%	35,0%	31,3%	29,9%	30,6%	29,9%
Productieruimte	2,1%	2,1%	2,3%	2,3%	2,3%	2,4%
Supermarkt (levensmiddelen)	2,8%	2,9%	3,0%	3,3%	3,3%	3,4%
Warenhuis	0,5%	0,5%	0,6%	0,5%	0,5%	0,5%
Winkel	5,5%	5,5%	5,7%	5,6%	5,5%	5,3%
Woonhuis	0,6%	0,6%	0,5%	0,5%	0,5%	0,4%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Over de jaren 2010-2015 heen is het aantal in kantoorpanden gevestigde bedrijven in Zoetermeer afgenomen met 5,6%. In dezelfde periode is het aantal kantoorbanen gestegen met 1,6%. Dit betekent dat de bedrijven in kantoren gemiddeld groter zijn geworden. Zo telde een in een kantoor gevestigd bedrijf in Zoetermeer in 2010 gemiddeld nog 17,8 werknemers en in 2015 is dit gestegen tot gem. 19,2 werknemers.

Tabel 4.9 - Percentage banen in Haaglanden naar type pand

Percentage banen Type pand	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bedrijfsverzamelgebouw	4,4%	4,3%	4,2%	4,1%	3,9%	3,8%
Kantoor	18,7%	18,7%	18,4%	18,7%	18,4%	18,5%
Maatschappelijk gebouw	13,1%	11,9%	11,5%	11,4%	11,1%	10,7%
Onbekend	22,3%	23,9%	25,4%	26,1%	27,3%	28,4%
Overig gebruik	30,6%	30,2%	29,3%	28,5%	28,4%	27,8%
Productieruimte	2,5%	2,5%	2,6%	2,5%	2,4%	2,3%
Supermarkt (levensmiddelen)	1,9%	1,9%	2,0%	2,1%	2,2%	2,2%
Warenhuis	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
Winkel	5,8%	5,8%	5,9%	5,7%	5,6%	5,7%
Woonhuis	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,3%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 4.10 geeft het jaarlijkse aantal banen per buurt weer. De sterkste groei in het aantal banen heeft over de jarenreeks 2010-2015 plaatsgevonden in Oosterheem-n-o en Rokkeveen-west. De sterkste afname in het aantal banen vond over de jarenreeks 2010-2015 plaats in Rokkehage c.a. en Dorp.

Tabel 4.10 - Aantal banen per buurt in Zoetermeer

Aantal banen Buurt	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dorp	2.662	2.645	2.199	2.228	2.164	2.170
Stadscentrum	5.785	5.548	5.440	5.266	5.311	5.459
Palenstein	1.776	1.724	1.648	1.358	1.271	1.470
Driemanspolder	3.336	3.442	3.405	3.323	3.315	3.258
Meerzicht-west	1.696	1.682	1.485	1.471	1.414	1.481
Meerzicht-oost	1.536	1.437	1.458	1.461	1.452	1.348
Buytenwegh	3.081	2.821	2.811	2.906	2.821	2.766
De Leyens	3.814	3.934	3.740	3.564	3.544	3.529
Seghwaert-z-w	1.399	1.350	1.364	1.297	1.294	1.257
Seghwaert-n-o	1.078	1.068	1.071	1.051	1.002	1.031
Noordhove-west	488	488	464	459	493	491
Noordhove-oost	314	342	320	319	310	317
Rokkeveen-west	6.390	6.280	6.519	6.648	6.952	6.989
Rokkeveen-oost	2.061	2.269	2.363	2.303	2.109	2.140
Oosterheem-z-w	401	448	562	496	488	490
Oosterheem-n-o	1.511	1.590	1.589	1.932	2.223	2.261
Rokkehage c.a.	3.335	3.091	2.439	2.310	2.354	2.401
Lansinghage c.a.	6.401	6.337	6.586	6.449	6.343	6.745
Zoeterhage c.a.	2.314	2.361	2.035	1.921	1.947	1.963
Hoornerhage c.a.	1.079	971	841	845	915	926
Buitengebied-west	424	422	481	519	489	645
Meerpolder	33	33	36	40	45	47
Scheidingszone	20	17	16	15	15	21
Eindtotaal	50.934	50.300	48.872	48.181	48.271	49.205

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 4.11 laat het aandeel banen per buurt zien in Zoetermeer. Het aandeel banen is het hoogst in Rokkeveen-west en Lansinghage c.a. In deze buurten is het aandeel banen over de jaren 2010-2015 daarbij ook toegenomen.

Tabel 4.11 - Percentage banen per buurt in Zoetermeer

Percentage banen Buurt	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dorp	5,2%	5,3%	4,5%	4,6%	4,5%	4,4%
Stadscentrum	11,4%	11,0%	11,1%	10,9%	11,0%	11,1%
Palenstein	3,5%	3,4%	3,4%	2,8%	2,6%	3,0%
Driemanspolder	6,5%	6,8%	7,0%	6,9%	6,9%	6,6%
Meerzicht-west	3,3%	3,3%	3,0%	3,1%	2,9%	3,0%
Meerzicht-oost	3,0%	2,9%	3,0%	3,0%	3,0%	2,7%
Buytenwegh	6,0%	5,6%	5,8%	6,0%	5,8%	5,6%
De Leyens	7,5%	7,8%	7,7%	7,4%	7,3%	7,2%
Seghwaert-z-w	2,7%	2,7%	2,8%	2,7%	2,7%	2,6%
Seghwaert-n-o	2,1%	2,1%	2,2%	2,2%	2,1%	2,1%
Noordhove-west	1,0%	1,0%	0,9%	1,0%	1,0%	1,0%
Noordhove-oost	0,6%	0,7%	0,7%	0,7%	0,6%	0,6%
Rokkeveen-west	12,5%	12,5%	13,3%	13,8%	14,4%	14,2%
Rokkeveen-oost	4,0%	4,5%	4,8%	4,8%	4,4%	4,3%
Oosterheem-z-w	0,8%	0,9%	1,1%	1,0%	1,0%	1,0%
Oosterheem-n-o	3,0%	3,2%	3,3%	4,0%	4,6%	4,6%
Rokkehage c.a.	6,5%	6,1%	5,0%	4,8%	4,9%	4,9%
Lansinghage c.a.	12,6%	12,6%	13,5%	13,4%	13,1%	13,7%
Zoeterhage c.a.	4,5%	4,7%	4,2%	4,0%	4,0%	4,0%
Hoornerhage c.a.	2,1%	1,9%	1,7%	1,8%	1,9%	1,9%
Buitengebied-west	0,8%	0,8%	1,0%	1,1%	1,0%	1,3%
Meerpolder	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Scheidingszone	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Eindtotaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

4.3 Groei top 25 sectoren banen

In dit deelhoofdstuk worden de 25 grootste sectoren behandeld. De sectoren zijn geselecteerd op basis van het aantal banen. In 2015 behoorden 85% van de banen in Zoetermeer tot een van deze 25 sectoren. Circa 50% van de banen in Zoetermeer behoren tot de 5 grootste sectoren. De drie grootste sectoren in Zoetermeer zijn niet hetzelfde als de drie grootste sectoren in Haaglanden. De branche groothandel en handelsbemiddeling is in Zoetermeer bijvoorbeeld sterker vertegenwoordigd dan in Haaglanden het geval is.

Tabel 4.12 - Aantal banen in 25 grootste sectoren in Zoetermeer

Sectoren	Jaren					
	2013		2014		2015	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Detailh. (niet in auto's e.d.)	5.764	14,0%	5.653	13,7%	5.731	13,6%
Openb. bestuur, overheidsd., soc. verz.	5.226	12,7%	5.088	12,3%	5.048	12,0%
Grooth. en handelsbem. (niet in auto's e.d.)	3.225	7,8%	3.562	8,6%	3.618	8,6%
Dienstv. activ. op gebied informatietechn.	3.666	8,9%	3.373	8,2%	3.522	8,4%
Onderwijs	3.139	7,6%	3.007	7,3%	3.000	7,1%
Gezondheidszorg	2.332	5,7%	2.412	5,8%	2.476	5,9%
Overige zakelijke dienstverlening	1.480	3,6%	1.624	3,9%	1.640	3,9%
Maatschappelijke dienstverl. zonder overn.	1.624	3,9%	1.584	3,8%	1.622	3,9%
Holdings (geen fin.), interne concernd.	935	2,3%	1.418	3,4%	1.423	3,4%
Eet- en drinkgelegenheden	1.224	3,0%	1.205	2,9%	1.269	3,0%
Rechtsk. dienstverl., accountancy, bel.adv.	1.269	3,1%	1.283	3,1%	1.265	3,0%
Architecten, ingen. en techn. ontw. en adv.	1.202	2,9%	1.264	3,1%	1.257	3,0%
Levensbesch. en politieke org.	1.283	3,1%	1.222	3,0%	1.189	2,8%
Sport en recreatie	989	2,4%	952	2,3%	1.037	2,5%
Verz. en pensioenf. (geen verpl. soc. verz)	1.071	2,6%	1.055	2,6%	1.007	2,4%
Verpl., verz. en begel. met overn.	1.187	2,9%	977	2,4%	894	2,1%
Vervaardiging van voedingsmiddelen	821	2,0%	841	2,0%	859	2,0%
Alg. burg. en utiliteitsb., projectontw.	771	1,9%	817	2,0%	849	2,0%
Gesp. werkzaamheden in de bouw	795	1,9%	732	1,8%	755	1,8%
Wellness en overige dienstverlening; uitv.	759	1,8%	731	1,8%	721	1,7%
Handel in en rep. van auto's, e.d.	645	1,6%	636	1,5%	646	1,5%
Beveiliging en opsporing	202	0,5%	193	0,5%	603	1,4%
Vervoer over land	656	1,6%	660	1,6%	544	1,3%
Rep. van computers en consumentenart.	611	1,5%	620	1,5%	517	1,2%
Kunst	311	0,8%	331	0,8%	510	1,2%
Eindtotaal	41.187	100,0%	41.240	100,0%	42.002	100,0%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 4.13 geeft de verdeling van de 25 grootste sectoren in Haaglanden weer. De sectoren staan van groot naar klein gestorteerd.

Tabel 4.13 - Aantal banen in 25 grootste sectoren in Haaglanden

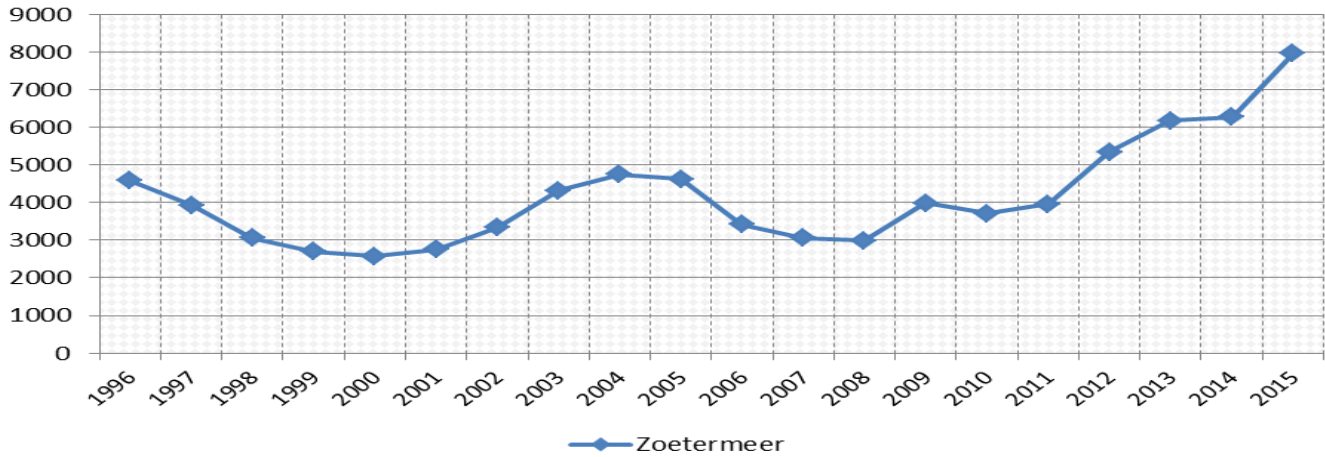
Sectoren	Jaren					
	2013		2014		2015	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Openb. bestuur, overheidsd., soc. verz.	61.527	15,0%	60.171	14,9%	60.220	14,8%
Detailh. (niet in auto's e.d.)	45.728	11,2%	45.077	11,1%	46.264	11,3%
Onderwijs	32.940	8,0%	33.041	8,2%	33.326	8,2%
Gezondheidszorg	31.173	7,6%	30.779	7,6%	31.958	7,8%
Grooth. en handelsbem. (niet in auto's e.d.)	23.756	5,8%	23.550	5,8%	23.637	5,8%
Maatschap. dienstv. zonder overn.	19.081	4,7%	17.913	4,4%	17.821	4,4%
Verpleging, verzorging en beg. met overn.	18.986	4,6%	19.009	4,7%	17.702	4,3%
Eet- en drinkgelegenheden	15.836	3,9%	16.008	4,0%	16.614	4,1%
Rechtsk. dienstverl., accountancy, bel.adv.	15.941	3,9%	16.026	4,0%	15.811	3,9%
Landb., jacht en dienstv. landb. en jacht	16.009	3,9%	15.652	3,9%	15.659	3,8%
Dienstverl. activ. geb. informatietechn.	13.534	3,3%	13.401	3,3%	14.010	3,4%
Architecten, ingen. en techn. ontw. en adv.	11.592	2,8%	11.689	2,9%	11.758	2,9%
Holdings (geen fin.), interne concernd.	10.416	2,5%	10.857	2,7%	11.250	2,8%
Gespec. werkzaamheden in de bouw	11.337	2,8%	10.889	2,7%	11.152	2,7%
Alg. burg. en utiliteitsbouw, projectontw.	10.637	2,6%	10.170	2,5%	10.359	2,5%
Vervoer over land	10.059	2,5%	9.725	2,4%	9.477	2,3%
Fac. manag, reiniging en landschapsv.	9.401	2,3%	8.861	2,2%	8.961	2,2%
Levensb. en politieke org.	8.484	2,1%	8.114	2,0%	8.194	2,0%
Telecommunicatie	7.550	1,8%	7.364	1,8%	7.599	1,9%
Speur- en ontwikkelingswerk	7.672	1,9%	7.408	1,8%	7.379	1,8%
Wellness en overige dienstv.; uitv.	6.535	1,6%	6.754	1,7%	6.863	1,7%
Kunst	5.297	1,3%	5.450	1,3%	5.551	1,4%
Verh. van en handel in onr. goed	5.811	1,4%	5.583	1,4%	5.486	1,3%
Verz. en pensioenf. (geen verpl. soc. verz)	4.819	1,2%	5.359	1,3%	5.298	1,3%
Handel in en rep. van auto's, e.d.	5.740	1,4%	5.494	1,4%	5.283	1,3%
Eindtotaal	409.861	100,0%	404.344	100,0%	407.632	100,0%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

4.4 Werkloosheid

Om de internationale vergelijkbaarheid van statistieken te verhogen, zijn het CBS en het UWV per 2015 overgegaan op de definitie van de International Labour Organisation (ILO). Het hanteren van deze nieuwe definitie heeft onder meer als gevolg dat de werkloosheid hoger uitkomt dan voorheen. Volgens de nieuwe definitie wordt namelijk iedereen die voor minstens 1 uur per week betaald werk heeft óf betaald werk kan en wil verrichten tot de beroepsbevolking gerekend. Onderstaand is te zien hoe de werkloosheid is ontwikkeld in Zoetermeer over de jaren 1996-2015.

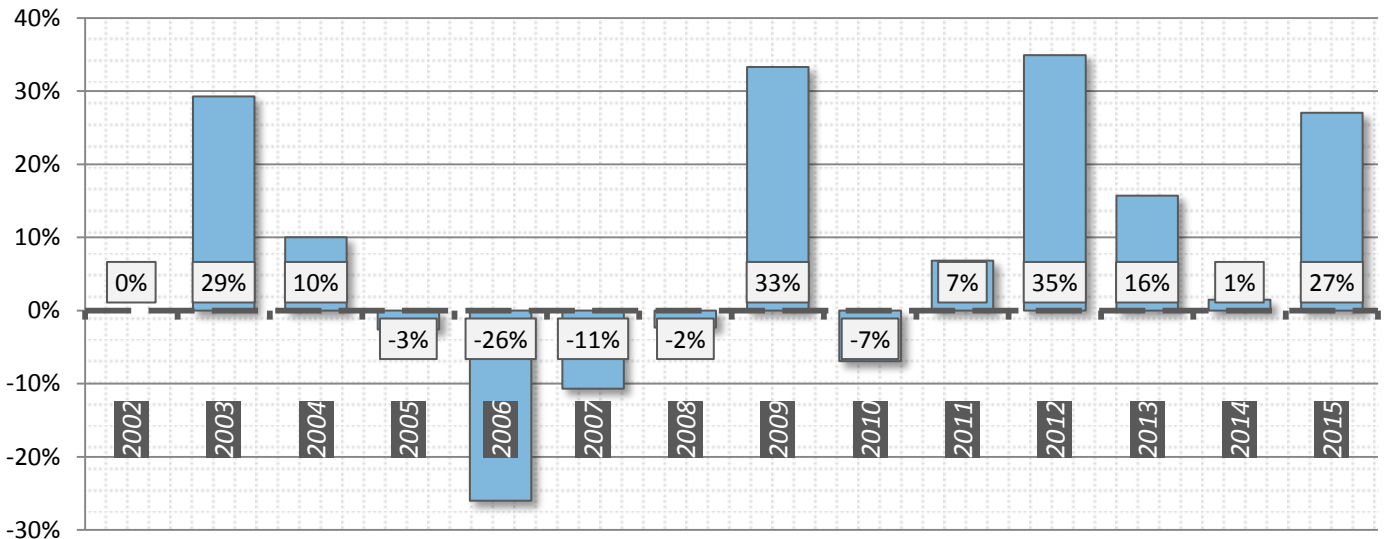
Figuur 4.2 - Aantal werklozen (NWW) per einde van het jaar in Zoetermeer

Bron: UWV.

Per einde van elk jaar, einde 2014 gaat uit van de nieuwe definitie van de beroepsbevolking (ILO).

Figuur 4.3 - Verschil in aantal werklozen ten opzichte van het voorgaande jaar

Bron: UWV.

Per einde van elk jaar, einde 2014 gaat uit van de nieuwe definitie van de beroepsbevolking (ILO).

Om de werkloosheid in interregionaal perspectief te brengen, wordt de werkloosheid van Zoetermeer (ZTM) in tabel 4.14a vergeleken met Den Haag, MRDH en Nederland. Er is daarbij gewerkt met verhoudingsgetallen. Het aantal werklozen is afgezet tegen de bevolkingsgroep van 15-64 jaar. Aanvullend op tabel 4.14a is in tabel 4.14b het aantal werklozen te zien per begin van elk jaar in Den Haag, MRDH, Nederland en Zoetermeer. In alle regio's is het aantal werklozen relatief sterk gestegen. In Zoetermeer is het aantal werklozen per 1.000 inwoners van 15-64jr structureel lager geweest dan in Den Haag en MRDH. In vergelijking met Nederland blijft het aantal werklozen in Zoetermeer fluctueren boven en onder het landelijk gemiddelde.

Tabel 4.14a - Aantal werklozen per 1.000 inwoners van 15-64jr per regio

Aantal per 1.000 inwoners (15-64jr)	Regio			
	DH	MRDH	NL	ZTM
2007	69,0	.	50,7	44,0
2008	55,5	.	41,4	36,5
2009	46,6	.	37,6	35,3
2010	53,8	.	45,6	46,9
2011	57,6	.	43,9	43,6
2012	59,1	.	42,5	47,1
2013	73,0	.	51,3	64,0
2014	113,7	101,9	68,9	74,3
2015	128,2	115,7	77,7	75,7
2016	135,6	129,0	90,2	96,9

Bron: UWV, per begin van elk jaar.

. : gegevens ontbreken

Tabel 4.14b - Aantal werklozen per regio

Aantal	Regio			
	DH	MRDH	NL	ZTM
2007	22.562	.	559.316	3.648
2008	18.258	.	457.981	3.059
2009	15.601	.	416.893	2.987
2010	18.271	.	507.796	3.981
2011	19.243	.	489.764	3.704
2012	20.514	.	472.804	3.957
2013	25.399	.	568.696	5.339
2014	40.224	155.244	762.469	6.178
2015	45.138	177.236	860.001	6.268
2016	48.159	198.523	1.000.818	7.961

Bron: UWV, per begin van elk jaar. Dit is de maand december van het voorgaande jaar.

. : gegevens ontbreken

4.5 Arbeidsparticipatie

In dit deelhoofdstuk wordt de bruto arbeidsparticipatie behandeld. De arbeidsparticipatie is door het CBS gedefinieerd als de arbeidsdeelname binnen de bevolking van 15 tot 75 jaar. In de volgende tabellen en figuren wordt de arbeidsparticipatie nader uitgesplitst naar geslacht en leeftijdsklassen. Er valt tevens een onderscheid te maken tussen de bruto en de netto arbeidsparticipatie. De bruto arbeidsparticipatie omvat het deel van de bevolking van 15 tot 75 jaar dat een betaalde baan heeft of zoekt. Werklozen worden hierin dus meegeteld. De netto arbeidsparticipatie omvat het deel van de bevolking dat een betaalde baan heeft. Bij de netto arbeidsparticipatie wordt de werkloze bevolking dus niet meegerekend.

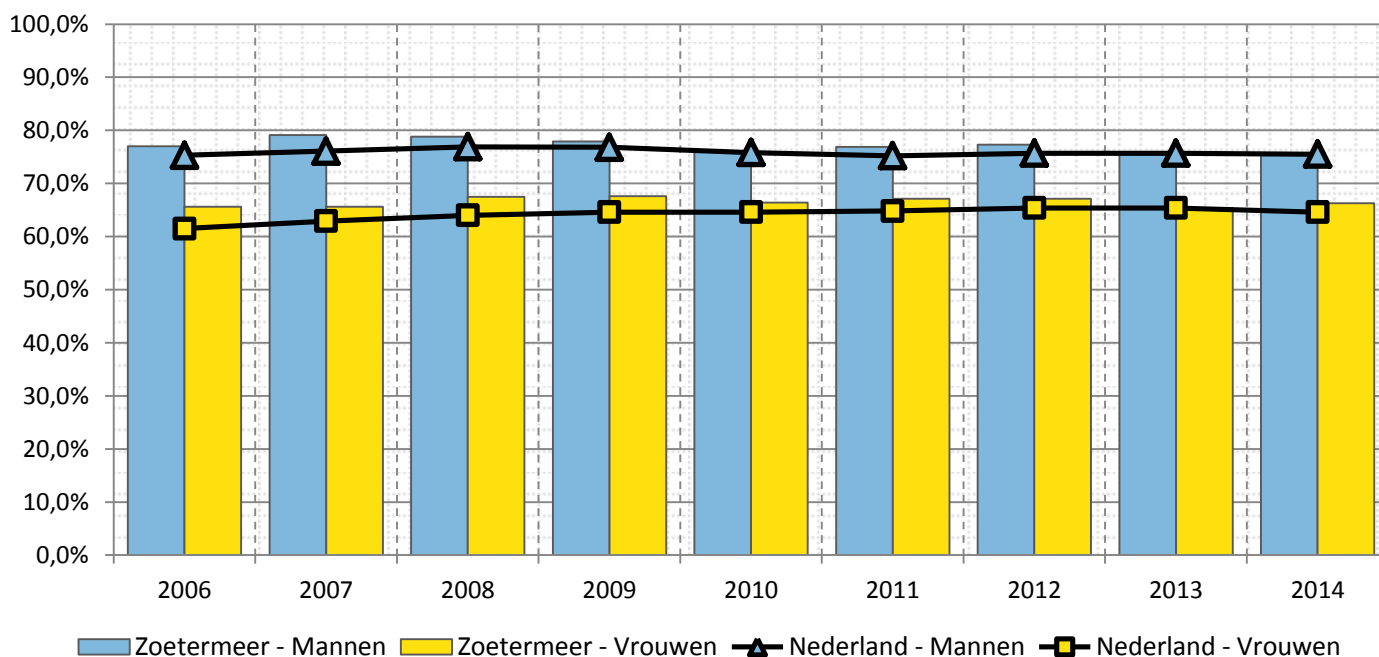
Tabel 4.15 geeft de bruto arbeidsparticipatie voor mannen en vrouwen weer. In 2014 liggen de percentages voor mannen en vrouwen in Zoetermeer en Nederland bijna gelijk.

Tabel 4.15 - Bruto arbeidsparticipatie Zoetermeer en Nederland naar geslacht

Percentage	Regio			
	Nederland		Zoetermeer	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
Jaren				
2006	75,3%	61,5%	77,0%	65,6%
2007	76,1%	62,9%	79,1%	65,6%
2008	76,9%	64,0%	78,8%	67,5%
2009	76,8%	64,6%	77,9%	67,6%
2010	75,8%	64,6%	76,0%	66,4%
2011	75,2%	64,8%	76,9%	67,1%
2012	75,7%	65,4%	77,3%	67,1%
2013	75,7%	65,4%	75,8%	65,4%
2014	75,5%	64,6%	75,6%	66,3%

Bron: CBS.

Figuur 4.4 - Bruto arbeidsparticipatie Zoetermeer en Nederland naar geslacht

Bron: CBS.

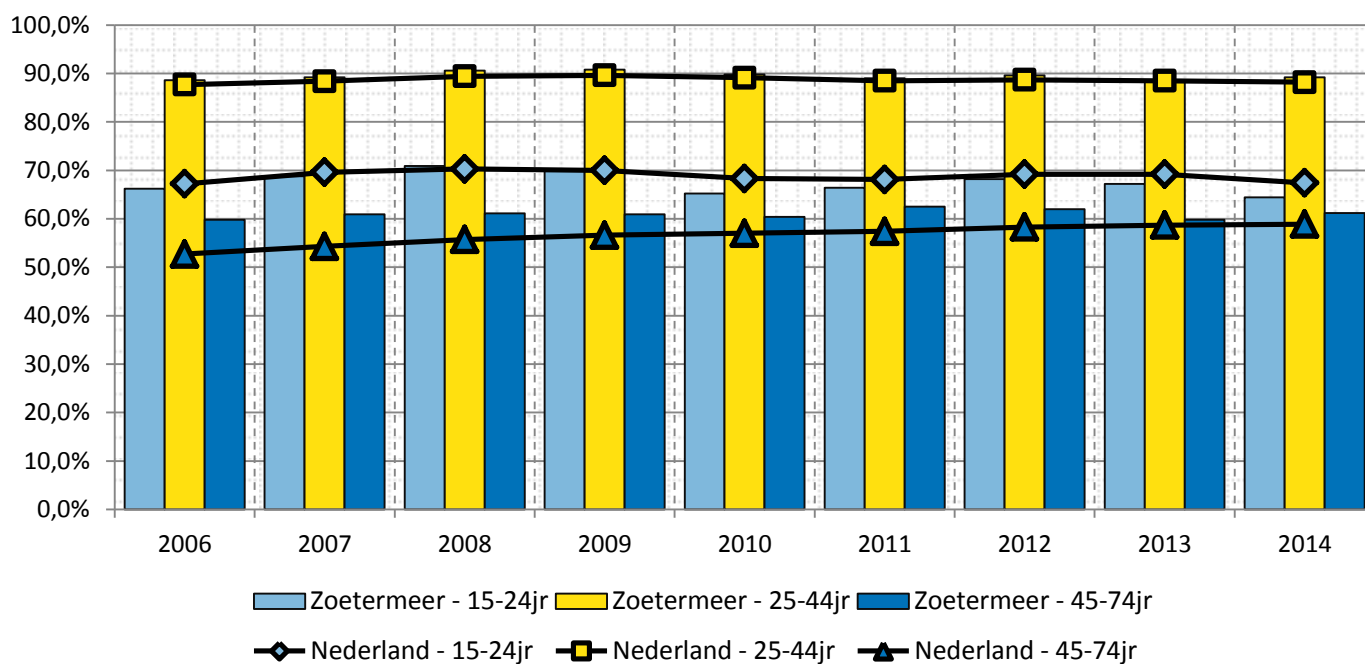
Tabel 4.16 en figuur 4.5 laten de bruto arbeidsparticipatie in Zoetermeer en Nederland zien. Alhoewel er tussen mannen en vrouwen weinig zichtbare verschillen zijn, zijn er tussen de leeftijdsklassen wel enige verschillen zichtbaar. Zo ligt de bruto arbeidsparticipatie in de leeftijdsgroep 15-24 jaar in Zoetermeer structureel iets lager dan landelijk. Daarentegen ligt de bruto arbeidsparticipatie in de leeftijdsgroep 45-74 jaar in Zoetermeer structureel iets hoger dan landelijk het geval is.

Tabel 4.16 - Bruto arbeidsparticipatie Zoetermeer en Nederland naar leeftijd

Percentage	Regio					
	Nederland			Zoetermeer		
	15-24jr	25-44jr	45-74jr	15-24jr	25-44jr	45-74jr
Jaren						
2006	67,2%	87,7%	52,7%	66,2%	88,6%	59,8%
2007	69,6%	88,4%	54,3%	68,8%	89,2%	60,9%
2008	70,3%	89,4%	55,7%	70,9%	90,6%	61,1%
2009	70,0%	89,6%	56,6%	70,0%	90,8%	60,9%
2010	68,3%	89,1%	57,0%	65,2%	89,8%	60,4%
2011	68,1%	88,5%	57,4%	66,4%	89,0%	62,5%
2012	69,2%	88,7%	58,3%	68,2%	89,6%	62,0%
2013	69,2%	88,5%	58,7%	67,2%	88,6%	59,8%
2014	67,4%	88,2%	58,9%	64,4%	89,2%	61,2%

Bron: CBS.

Figuur 4.5 - Bruto arbeidsparticipatie Zoetermeer en Nederland naar leeftijd

Bron: CBS.

5. ICT-sector

5.1 Inleiding

De ICT-sector van Zoetermeer heeft binnen (voormalig stadsgewest) Haaglanden een sterke positie gekregen. De afgelopen jaren is namelijk het aantal banen en bedrijven in deze sector (ten opzichte van andere sectoren) bovengemiddeld gestegen. De definitie van de ICT-sector staat in dit rapport parallel aan die van Nederland ICT, branchevereniging van ICT-bedrijven in Nederland. Tot de sector worden hiermee alle bedrijven gerekend met SBI 62xx, met uitzondering van SBI 6203. Dit betekent dat tot de ICT-sector de volgende categorieën worden gerekend:

- Ontwikkelen, produceren en uitgeven van software
- Advisering op het gebied van informatietechnologie
- Overige dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatietechnologie

In dit hoofdstuk wordt de ICT-sector benaderd vanuit verschillende invalshoeken. Er wordt gekeken naar de ontwikkeling van het aantal banen en bedrijfsvestigingen, de bedrijvendemografie en er wordt gekeken naar de (ontwikkeling van de) positie van de ICT-sector van Zoetermeer binnen Haaglanden.

5.2 Ontwikkeling ICT

In tabel 5.1, onderstaand, is te zien hoeveel ICT-bedrijfsvestigingen Zoetermeer jaarlijks telde. Het aantal ICT-bedrijven neemt in Zoetermeer jaarlijks relatief sterker toe dan het totale aantal bedrijven in Zoetermeer. Om dit te laten zien is rechts van de tabel ook het totale aantal bedrijfsvestigingen in Zoetermeer weergegeven (met de bijbehorende jaarlijkse groei/krimp).

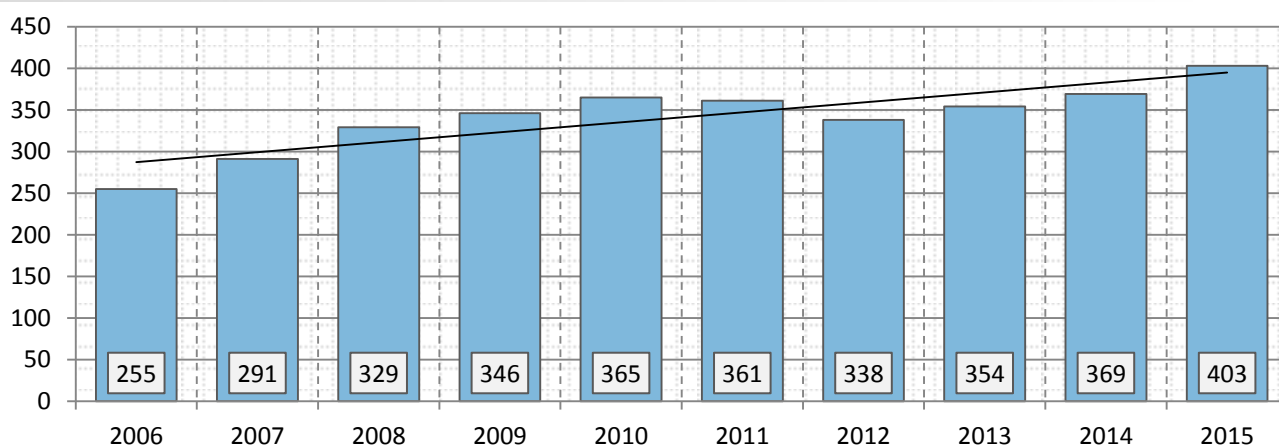
Tabel 5.1 - Aantal ICT-vestigingen in Zoetermeer (links) en totaal vestigingen Zoetermeer (rechts)

Jaren	ICT	Vershil	Groei (%)	Totaal*	Vershil	Groei (%)
2006	255			4.831		
2007	291	↑ 36	↑ 14,1%	5.297	↑ 466	↑ 9,6%
2008	329	↑ 38	↑ 13,1%	5.755	↑ 458	↑ 8,6%
2009	346	↑ 17	↑ 5,2%	5.935	↑ 180	↑ 3,1%
2010	365	↑ 19	↑ 5,5%	6.058	↑ 123	↑ 2,1%
2011	361	↓ -4	↓ -1,1%	6.029	↓ -29	↓ -0,5%
2012	338	↓ -23	↓ -6,4%	6.037	↑ 8	↑ 0,1%
2013	354	↑ 16	↑ 4,7%	6.223	↑ 186	↑ 3,1%
2014	369	↑ 15	↑ 4,2%	6.413	↑ 190	↑ 3,1%
2015	403	↑ 34	↑ 9,2%	6.747	↑ 334	↑ 5,2%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

*) Totaal: dit is het totaal aantal vestigingen (in alle sectoren) in Zoetermeer.

Figuur 5.1 - Aantal bedrijfsvestigingen in de ICT in Zoetermeer

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Aanvullend op tabel 5.1 en figuur 5.1, wordt op deze pagina het aantal ICT-banen behandeld. Leidend hiervoor is de afbakening van de ICT-sector aan de hand van de standaardbedrijfsindeling (SBI). Per saldo is de werkgelegenheid in de ICT-sector binnen Zoetermeer toegenomen. In tabel 5.2 is te zien dat er behalve toenames, ook verschillende keren sprake is geweest van afnames. De fluctuaties worden bovendien versterkt door de grote(re) ICT-bedrijven binnen Zoetermeer.

Tabel 5.2 - Aantal banen in de ICT in Zoetermeer

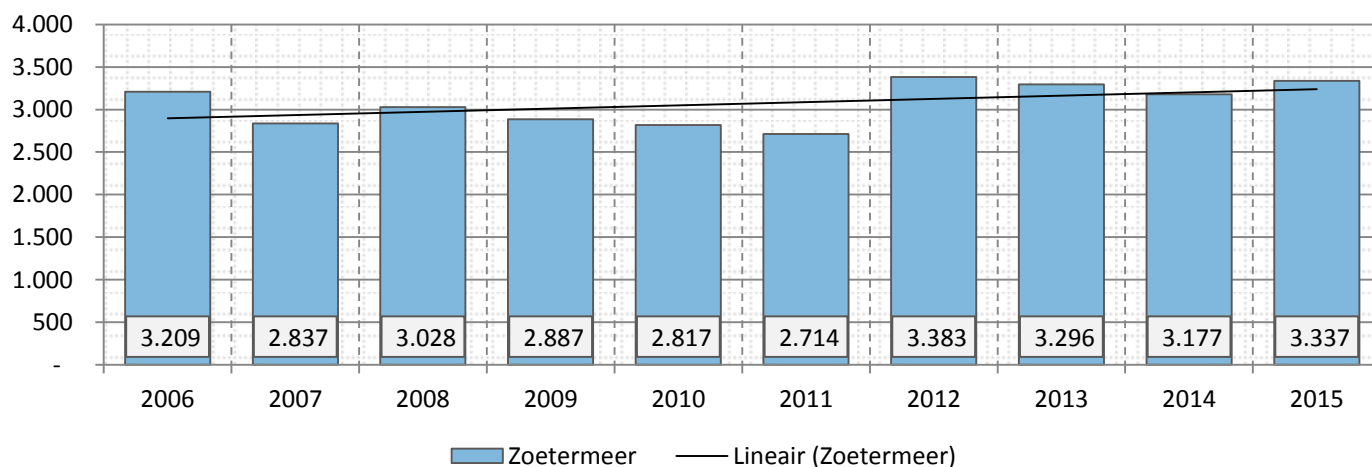
Jaren	ICT	Vershil	(%)	Totaal*	Vershil	(%)
2006	3.209			46.679		
2007	2.837	↓ -372	↓ -11,6%	47.748	↑ 1.069	↑ 2,3%
2008	3.028	↑ 191	↑ 6,7%	51.650	↑ 3.902	↑ 8,2%
2009	2.887	↓ -141	↓ -4,7%	51.332	↓ -318	↓ -0,6%
2010	2.817	↓ -70	↓ -2,4%	50.934	↓ -398	↓ -0,8%
2011	2.714	↓ -103	↓ -3,7%	50.300	↓ -634	↓ -1,2%
2012	3.383	↑ 669	↑ 24,6%	48.872	↓ -1.428	↓ -2,8%
2013	3.296	↓ -87	↓ -2,6%	48.181	↓ -691	↓ -1,4%
2014	3.177	↓ -119	↓ -3,6%	48.271	↑ 90	↑ 0,2%
2015	3.337	↑ 160	↑ 5,0%	49.205	↑ 934	↑ 1,9%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

*) Totaal: dit is het totaal aantal banen (in alle sectoren) in Zoetermeer.

Aanvullend op tabel 5.2 is in figuur 5.2 de jaarlijkse stand van het aantal ICT-banen weergegeven. De zwarte lijn geeft de groeirichting weer.

Figuur 5.2 - Aantal banen in de ICT in Zoetermeer

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 5.3 geeft het aandeel ICT-bedrijfsvestigingen per gemeente weer. Dit houdt in dat alle bedrijfsvestigingen die tot de ICT behoren, zijn afgezet tegen het totale aantal bedrijfsvestigingen per gemeente. Zodoende wordt duidelijk hoe de ICT per gemeente is vertegenwoordigd. Aanvullend is in tabel 5.4 het aandeel ICT-banen per gemeente te zien. Alhoewel Zoetermeer niet het hoogste aandeel ICT-bedrijfsvestigingen heeft, heeft Zoetermeer wel het hoogste aandeel ICT-banen. De oorzaak van deze scheve verdeling is dat Zoetermeer naar verhouding grotere ICT-bedrijfsvestigingen telt.

Tabel 5.3 - Aandeel ICT-bedrijfsvestigingen per gemeente in Haaglanden*

Gemeente	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Delft	7,5%	7,8%	7,9%	7,9%	8,0%	8,1%
Leidschendam-Voorburg	4,1%	3,9%	4,1%	4,2%	4,2%	4,2%
Midden-Delfland	3,1%	3,5%	3,3%	3,5%	3,9%	3,8%
Pijnacker-Nootdorp	4,3%	4,4%	4,5%	4,3%	4,7%	5,1%
Rijswijk	4,5%	5,0%	5,0%	5,4%	5,6%	5,7%
's-Gravenhage	3,1%	3,3%	3,4%	3,5%	3,6%	3,7%
Wassenaar	2,4%	2,7%	3,1%	3,2%	3,1%	3,2%
Westland	1,9%	1,9%	2,0%	2,1%	2,3%	2,3%
Zoetermeer	6,0%	6,0%	5,6%	5,7%	5,8%	6,0%
Eindtotaal	3,7%	3,9%	3,9%	4,0%	4,2%	4,3%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

*) Als percentage van het totale aantal bedrijfsvestigingen per gemeente.

Tabel 5.4 - Aandeel ICT-banen per gemeente in Haaglanden*

Gemeente	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Delft	4,7%	4,8%	5,2%	5,3%	5,2%	5,5%
Leidschendam-Voorburg	1,8%	1,9%	2,2%	2,3%	2,4%	2,5%
Midden-Delfland	1,0%	1,1%	0,9%	1,0%	1,1%	1,1%
Pijnacker-Nootdorp	2,4%	2,1%	2,5%	2,4%	2,7%	2,9%
Rijswijk	5,2%	5,6%	3,0%	3,2%	3,5%	3,4%
's-Gravenhage	1,5%	1,6%	1,6%	1,8%	1,8%	1,9%
Wassenaar	0,9%	0,9%	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%
Westland	0,7%	0,7%	0,8%	0,8%	0,9%	1,0%
Zoetermeer	5,5%	5,4%	6,9%	6,8%	6,6%	6,8%
Eindtotaal	2,4%	2,5%	2,5%	2,6%	2,7%	2,8%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

*) Als percentage van het totale aantal banen per gemeente.

Tabel 5.5 geeft het aantal ICT-bedrijfsvestigingen in Haaglanden weer per gemeente. Zowel in Zoetermeer als in de rest van Haaglanden is een stijging in het aantal ICT-bedrijfsvestigingen zichtbaar. Sinds 2010 is in Haaglanden het aantal ICT-bedrijfsvestigingen gestegen met 24,1%. In Zoetermeer is er ten opzichte van 2010 een stijging van 10,4% zichtbaar.

Tabel 5.5 - Aantal ICT-bedrijfsvestigingen in Haaglanden

Aantal Gemeente	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Delft	422	436	438	448	465	486
Leidschendam-Voorburg	167	160	167	174	180	190
Midden-Delfland	37	42	40	43	48	49
Pijnacker-Nootdorp	120	124	128	127	145	162
Rijswijk	144	155	158	170	182	189
's-Gravenhage	1.159	1.204	1.256	1.330	1.421	1.510
Wassenaar	45	51	57	60	57	62
Westland	166	162	169	180	200	206
Zoetermeer	365	361	338	354	369	403
Eindtotaal	2.625	2.695	2.751	2.886	3.067	3.257

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 5.6 geeft het aandeel ICT-bedrijfsvestigingen in Haaglanden weer per gemeente. Het hoogste aandeel is (respectievelijk) te vinden in de gemeenten 's-Gravenhage, Delft en Zoetermeer.

Tabel 5.6 - Verdeling (%) ICT-bedrijfsvestigingen in Haaglanden

Gemeente	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Delft	16,1%	16,2%	15,9%	15,5%	15,2%	14,9%
Leidschendam-Voorburg	6,4%	5,9%	6,1%	6,0%	5,9%	5,8%
Midden-Delfland	1,4%	1,6%	1,5%	1,5%	1,6%	1,5%
Pijnacker-Nootdorp	4,6%	4,6%	4,7%	4,4%	4,7%	5,0%
Rijswijk	5,5%	5,8%	5,7%	5,9%	5,9%	5,8%
's-Gravenhage	44,2%	44,7%	45,7%	46,1%	46,3%	46,4%
Wassenaar	1,7%	1,9%	2,1%	2,1%	1,9%	1,9%
Westland	6,3%	6,0%	6,1%	6,2%	6,5%	6,3%
Zoetermeer	13,9%	13,4%	12,3%	12,3%	12,0%	12,4%
Eindtotaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 5.7 laat het aantal ICT-banen in Haaglanden zien per gemeente over de jaren 2010-2015. In Rijswijk is het aantal banen in de ICT fors gedaald. Sinds 2010 is het aantal ICT banen in Zoetermeer gestegen met 520 banen.

Tabel 5.7 - Aantal ICT-banen in Haaglanden

Aantal banen Gemeente	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Delft	2.463	2.504	2.686	2.704	2.609	2.773
Leidschendam-Voorburg	422	435	493	491	485	514
Midden-Delfland	58	66	56	63	71	75
Pijnacker-Nootdorp	328	297	346	332	375	408
Rijswijk	1.917	2.009	1.029	1.061	1.141	1.087
's-Gravenhage	4.109	4.191	4.097	4.545	4.664	4.835
Wassenaar	90	92	111	115	102	104
Westland	436	426	479	447	496	535
Zoetermeer	2.817	2.714	3.383	3.296	3.177	3.337
Eindtotaal	12.640	12.734	12.680	13.054	13.120	13.668

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 5.8 geeft de verdeling (%) van ICT-banen in Haaglanden per gemeente weer. Na 's-Gravenhage heeft Zoetermeer het hoogste aandeel ICT banen. In Delft zijn doorgaans kleinere bedrijven in de ICT-sector gevestigd dan in Zoetermeer, waardoor in Delft het aandeel banen uiteindelijk lager uitvalt dan bij Zoetermeer het geval is.

Tabel 5.8 - Verdeling (%) ICT-banen in Haaglanden

Gemeente	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Delft	19,5%	19,7%	21,2%	20,7%	19,9%	20,3%
Leidschendam-Voorburg	3,3%	3,4%	3,9%	3,8%	3,7%	3,8%
Midden-Delfland	0,5%	0,5%	0,4%	0,5%	0,5%	0,5%
Pijnacker-Nootdorp	2,6%	2,3%	2,7%	2,5%	2,9%	3,0%
Rijswijk	15,2%	15,8%	8,1%	8,1%	8,7%	8,0%
's-Gravenhage	32,5%	32,9%	32,3%	34,8%	35,5%	35,4%
Wassenaar	0,7%	0,7%	0,9%	0,9%	0,8%	0,8%
Westland	3,4%	3,3%	3,8%	3,4%	3,8%	3,9%
Zoetermeer	22,3%	21,3%	26,7%	25,2%	24,2%	24,4%
Eindtotaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Om meer inzicht te geven in de opbouw van de ICT-sector, wordt de ICT-sector in de volgende tabellen nader ingedeeld (in subsectoren). Het aantal banen in deze ICT-subsectoren is afgezet tegen het totale aantal banen in Haaglanden om inzichtelijk te maken hoe de ICT-sector zich binnen de gehele banenmarkt verhoudt. De geel gearceerde rijen vertegenwoordigen hierbij de gemeente Zoetermeer. Zoals aan de percentages te zien is, neemt de ICT-sector in de meeste gemeenten in Haaglanden een steeds belangrijker positie in in de arbeidsmarkt. Omdat de ICT-sector sterker wordt, is het lange termijnperspectief van deze sector daarmee dus ook positief. Het aandeel van Zoetermeer is binnen SBI-code 6209 (overige dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatietechnologie) het sterkst. Deze subsector vertegenwoordigt in Zoetermeer 0,33% van alle vestigingen in heel Haaglanden.

Tabel 5.9 – Banen in de ICT-sector, afgezet tegen het totale aantal banen*

Soorten ICT-bedrijven	Jaren						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ICT							
6201: Ontwikkelen, produceren en uitgeven van software							
Delft	0,37%	0,35%	0,35%	0,35%	0,36%	0,35%	0,35%
Leidschendam-Voorburg	0,12%	0,12%	0,11%	0,12%	0,12%	0,12%	0,12%
Midden-Delfland	0,04%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%
Pijnacker-Nootdorp	0,08%	0,08%	0,08%	0,09%	0,07%	0,09%	0,09%
Rijswijk	0,12%	0,10%	0,10%	0,10%	0,10%	0,11%	0,11%
's-Gravenhage	0,84%	0,79%	0,78%	0,82%	0,85%	0,90%	0,92%
Wassenaar	0,03%	0,03%	0,03%	0,04%	0,04%	0,03%	0,04%
Westland	0,11%	0,12%	0,12%	0,12%	0,12%	0,12%	0,12%
Zoetermeer	0,26%	0,25%	0,24%	0,22%	0,23%	0,22%	0,25%
6202: Advisering op het gebied van informatietechnologie							
Delft	0,19%	0,21%	0,22%	0,22%	0,20%	0,20%	0,19%
Leidschendam-Voorburg	0,10%	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%
Midden-Delfland	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%
Pijnacker-Nootdorp	0,09%	0,08%	0,09%	0,09%	0,10%	0,10%	0,10%
Rijswijk	0,09%	0,09%	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%	0,11%
's-Gravenhage	0,68%	0,71%	0,77%	0,78%	0,80%	0,79%	0,78%
Wassenaar	0,02%	0,03%	0,03%	0,04%	0,04%	0,04%	0,04%
Westland	0,09%	0,09%	0,08%	0,08%	0,09%	0,10%	0,10%
Zoetermeer	0,21%	0,23%	0,23%	0,21%	0,22%	0,21%	0,21%
6209: Overige dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatietechnologie							
Delft	0,03%	0,04%	0,06%	0,06%	0,07%	0,08%	0,09%
Leidschendam-Voorburg	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,02%	0,02%
Midden-Delfland	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
Pijnacker-Nootdorp	0,00%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,02%
Rijswijk	0,01%	0,01%	0,01%	0,02%	0,03%	0,03%	0,03%
's-Gravenhage	0,09%	0,14%	0,18%	0,19%	0,21%	0,25%	0,27%
Wassenaar	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
Westland	0,02%	0,03%	0,03%	0,04%	0,05%	0,05%	0,05%
Zoetermeer	0,03%	0,04%	0,05%	0,05%	0,05%	0,07%	0,07%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Aantal banen in de ICT-sector per gemeente / totale aantal banen in Haaglanden.

Tabel 5.10 laat het aandeel van ICT-bedrijfsvestigingen zien per gemeente en per subsector in de ICT. Hierbij is het aantal bedrijfsvestigingen per ICT subsector afgezet tegen het totale aantal bedrijfsvestigingen in Haaglanden. Zoetermeer is sterk vertegenwoordigd in SBI-code 6209: 'overige dienstverlenende activiteiten op gebied van informatietechnologie'.

Tabel 5.10 – Bedrijfsvestigingen in de ICT-sector, afgezet tegen het totale aantal bedrijfsvestigingen

(%) bedrijven Soorten ICT	Jaren						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
6201: Ontwikkelen, produceren en uitgeven van software							
Delft	0,28%	0,30%	0,30%	0,31%	0,32%	0,33%	0,36%
Leidschendam-Voorburg	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,04%	0,04%	0,05%
Midden-Delfland	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
Pijnacker-Nootdorp	0,04%	0,05%	0,02%	0,03%	0,03%	0,04%	0,04%
Rijswijk	0,13%	0,10%	0,11%	0,10%	0,10%	0,11%	0,09%
's-Gravenhage	0,32%	0,30%	0,30%	0,31%	0,40%	0,42%	0,43%
Wassenaar	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
Westland	0,03%	0,04%	0,04%	0,04%	0,04%	0,04%	0,05%
Zoetermeer	0,13%	0,13%	0,14%	0,17%	0,17%	0,16%	0,18%
6202: Advisering op het gebied van informatietechnologie							
Delft	0,16%	0,16%	0,17%	0,20%	0,19%	0,17%	0,17%
Leidschendam-Voorburg	0,05%	0,05%	0,06%	0,06%	0,06%	0,05%	0,05%
Midden-Delfland	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Pijnacker-Nootdorp	0,02%	0,01%	0,01%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%
Rijswijk	0,25%	0,27%	0,28%	0,09%	0,09%	0,10%	0,10%
's-Gravenhage	0,39%	0,39%	0,42%	0,39%	0,40%	0,41%	0,42%
Wassenaar	0,00%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
Westland	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,04%
Zoetermeer	0,11%	0,11%	0,11%	0,17%	0,16%	0,15%	0,17%
6209: Overige dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatietechnologie							
Delft	0,01%	0,02%	0,02%	0,02%	0,03%	0,03%	0,04%
Leidschendam-Voorburg	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Midden-Delfland	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Pijnacker-Nootdorp	0,00%	0,00%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%	0,02%
Rijswijk	0,00%	0,00%	0,00%	0,02%	0,02%	0,02%	0,03%
's-Gravenhage	0,08%	0,09%	0,10%	0,11%	0,12%	0,13%	0,13%
Wassenaar	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Westland	0,02%	0,02%	0,02%	0,03%	0,02%	0,03%	0,03%
Zoetermeer	0,30%	0,30%	0,28%	0,33%	0,34%	0,33%	0,33%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Aantal bedrijfsvestigingen in de ICT-sector per gemeente / totale aantal bedrijfsvestigingen in Haaglanden.

In tabel 5.11 wordt het aantal ICT-bedrijfsvestigingen in Zoetermeer uitgesplitst naar buurt. Circa 25% van de ICT-bedrijfsvestigingen is gevestigd in Oosterheem-n-o en Seghwaert-n-o.

Tabel 5.11 Aantal ICT-bedrijven in Zoetermeer naar buurt

Aantal Buurt	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dorp	13	11	10	10	10	9
Stadscentrum	17	12	11	12	11	13
Palenstein	9	6	9	8	9	14
Driemanspolder	15	13	13	13	14	18
Meerzicht-west	18	17	14	17	21	18
Meerzicht-oost	18	14	11	11	12	13
Buytenwegh	24	25	18	18	21	22
De Leyens	29	22	24	23	24	21
Seghwaert-z-w	13	13	15	20	19	17
Seghwaert-n-o	27	26	25	24	25	27
Noordhove-west	7	11	6	7	8	9
Noordhove-oost	8	8	5	7	10	10
Rokkeveen-west	43	46	45	50	48	51
Rokkeveen-oost	31	30	35	34	34	38
Oosterheem-z-w	10	17	17	17	16	19
Oosterheem-n-o	53	57	48	51	55	66
Rokkehage c.a.	5	4	5	5	5	7
Lansinghage c.a.	16	22	22	20	21	24
Zoeterhage c.a.	8	6	4	6	3	4
Hoornerhage c.a.	1	1	1	1	3	3
Eindtotaal	365	361	338	354	369	403

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Tabel 5.12 laat het aantal ICT-banen per buurt zien. Het merendeel (59%) van de banen in de ICT komt uit Rokkeveen-west.

Tabel 5.12 - Aantal ICT-banen in Zoetermeer naar buurt

Aantal Buurt	Jaren					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dorp	23	20	22	30	11	11
Stadscentrum	115	98	98	101	67	112
Palenstein	11	6	12	10	10	18
Driemanspolder	191	200	205	120	120	122
Meerzicht-west	21	20	16	22	30	25
Meerzicht-oost	31	27	51	31	27	28
Buytenwegh	26	30	24	22	25	27
De Leyens	40	31	37	26	28	25
Seghwaert-z-w	16	13	16	22	21	18
Seghwaert-n-o	31	29	29	28	33	42
Noordhove-west	15	19	12	14	16	15
Noordhove-oost	12	15	7	9	16	13
Rokkeveen-west	1.765	1.666	2.034	2.045	1.960	1.979
Rokkeveen-oost	38	96	107	108	113	118
Oosterheem-z-w	11	22	20	19	17	21
Oosterheem-n-o	122	139	80	88	92	108
Rokkehage c.a.	88	53	331	330	322	330
Lansinghage c.a.	224	195	259	244	244	290
Zoeterhage c.a.	33	31	18	21	13	16
Hoornerhage c.a.	4	4	5	6	12	19
Eindtotaal	2.817	2.714	3.383	3.296	3.177	3.337

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Bijlagen

Bijlage I - Bronnenoverzicht

Om de vergelijkbaarheid van dit rapport met opvolgende jaren te garanderen is ervoor gekozen om het aantal bronnen in dit rapport beperkt te houden. In totaal is alle data in dit rapport opgebouwd uit vijf bronnen:

BRP - Basisregistratie Personen (voormalig GBA)

Cijfers over vestigers en vertrekkers.

CBS - Het Centraal Bureau voor de Statistiek

Cijfers over populatie inwoners 15-65 jaar, arbeidsparticipatie en definitie ILO.

PBL - Planbureau voor de Leefomgeving

Leegstand kantoren en detailhandel.

UWV - Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen

Werkloosheidscijfers.

Werkgelegenheidsregister Haaglanden - Onderzoeksinstituut I&O Research

Aantal actieve bedrijfsvestigingen, aantal banen en de pendelstatistieken.

Bijlage II - Lijst met begrippen

Actieve bedrijfsvestigingen

Bedrijfsvestigingen waarvan bekend is dat er economische activiteiten plaatsvinden.

Banen

Arbeidsovereenkomsten van minimaal één uur per week.

Bruto arbeidsparticipatie

De arbeidsdeelname binnen de bevolking van 15 tot 75 jaar. Inclusief de werkloze beroepsbevolking.

Leegstand detailhandel

Het aantal vierkante meter leegstand in detailhandel afgezet tegen de totale voorraad.

Leegstand kantoren

Het aantal vierkante meter leegstand in kantoren, afgezet tegen de totale voorraad.

NWW

Niet werkende werkzoekenden. De UWV-definitie van de niet-werkende werkzoekenden (nww) sluit vanaf heden aan op de internationale definitie van ILO. Hiermee vervalt het urencriterium.

Bijlage III - Gebiedsafbakening

In dit rapport worden verschillende regio's behandeld. Onderstaand is de afbakening van deze gebieden af te lezen.

Haaglanden (Stadsgewest)

Haaglanden betreft de negen deelnemende gemeenten die tot het stadsgewest behoren. Dit zijn:

- Delft
- Den Haag
- Leidschendam-Voorburg
- Midden-Delfland
- Pijnacker-Nootdorp
- Rijswijk
- Wassenaar
- Westland
- Zoetermeer

Agglomeratie 's-Gravenhage (Corop-gebied)

Nederland telt in totaal 40 Corop-gebieden. Het Corop-gebied Agglomeratie 's-Gravenhage bestaat uit zes gemeenten:

- 's-Gravenhage
- Leidschendam-Voorburg
- Pijnacker-Nootdorp
- Rijswijk
- Wassenaar
- Zoetermeer

Delft en Westland (Corop-gebied)

Het Corop-gebied Delft en Westland bestaat uit drie gemeenten:

- Delft
- Midden-Delfland
- Westland

Groot-Rijnmond (Corop-gebied)

Het Corop-gebied Groot-Rijnmond bestaat in totaal uit 24 gemeenten.

- Albrandswaard
- Barendrecht
- Bernisse
- Binnenmaas
- Brielle
- Capelle aan den IJssel
- Cromstrijen
- Goeree-Overflakkee
- Hellevoetsluis
- Korendijk
- Krimpen aan den IJssel
- Lansingerland
- Maassluis
- Nederlek
- Oud-Beijerland
- Ouderkerk
- Ridderkerk
- Rotterdam
- Schiedam
- Spijkenisse
- Strijen
- Vlaardingen
- Westvoorne
- Zuidplas

Bijlage IV - Top 30 bedrijfsvestigingen

Omschrijving activiteit	Jaar		2015	
	2014		Aantal	Aandeel
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Detailhandel (niet in auto's e.d.)	780	13,0%	833	13,1%
Holdings (geen financiële), interne concernd.	540	9,0%	564	8,9%
Grooth. en handelsbem. (niet in auto's e.d.)	444	7,4%	467	7,4%
Dienstverl. activ. op het geb. van inf.techn.	384	6,4%	418	6,6%
Wellness en overige dienstverl.; uitvaartbr.	352	5,9%	364	5,7%
Alg. burgerlijke en utiliteitsb., projectontw.	308	5,1%	323	5,1%
Gespec. werkzaamheden in de bouw	271	4,5%	292	4,6%
Onderwijs	260	4,3%	281	4,4%
Rechtsk. dienstverl., accountancy, bel.adv.	280	4,7%	279	4,4%
Gezondheidszorg	237	3,9%	252	4,0%
Industr. ontwerp en vormgeving, fotografie, vertaling	210	3,5%	245	3,9%
Kunst	194	3,2%	198	3,1%
Eet- en drinkgelegenheden	192	3,2%	197	3,1%
Architecten, ingen. en techn. ontwerp en adv.	187	3,1%	191	3,0%
Maatschappelijke dienstverl. zonder overn.	162	2,7%	175	2,8%
Reclame en marktonderzoek	165	2,7%	160	2,5%
Facility manag., reiniging en landschapsverz.	137	2,3%	144	2,3%
Handel in en rep. van auto's, e.d.	125	2,1%	143	2,3%
Vervoer over land	89	1,5%	98	1,5%
Arbeidsbem., uitzendbureaus en personeelsbeh.	95	1,6%	97	1,5%
Overige financiële dienstverlening	88	1,5%	87	1,4%
Sport en recreatie	71	1,2%	84	1,3%
Overige zakelijke dienstverlening	83	1,4%	83	1,3%
Verhuur van en handel in onroerend goed	62	1,0%	69	1,1%
Landb., jacht en dienstverl. landbouw en jacht	58	1,0%	59	0,9%
Productie en distrib. van films en televisiepr.	42	0,7%	47	0,7%
Levensbesch. en politieke organisaties	46	0,8%	46	0,7%
Grond-, water- en wegenb. (geen grondverzet)	32	0,5%	41	0,6%
Drukkerijen, repr. van opgenomen media	39	0,6%	40	0,6%
Dienstv. activ. op het geb. van informatie	44	0,7%	40	0,6%
Openb. bestuur, overheidsd., soc. verz.	38	0,6%	35	0,6%
Eindtotaal (top 30)	6.015	100,0%	6.352	100,0%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.

Bijlage V - Top 30 banen

Omschrijving activiteit	Jaar		2015	
	2014		2015	
	Banen	Aandeel	Banen	Aandeel
Detailhandel (niet in auto's e.d.)	5.653	12,2%	5.731	12,1%
Openb. bestuur, overheidsd., soc. verz.	5.088	11,0%	5.048	10,7%
Grooth. en handelsbem. (niet in auto's e.d.)	3.562	7,7%	3.618	7,6%
Dienstverl. activ. op het geb. van inf.techn.	3.373	7,3%	3.522	7,4%
Onderwijs	3.007	6,5%	3.000	6,3%
Gezondheidszorg	2.412	5,2%	2.476	5,2%
Overige zakelijke dienstverlening	1.624	3,5%	1.640	3,5%
Maatschappelijke dienstverl. zonder overn.	1.584	3,4%	1.622	3,4%
Holdings (geen fin.), interne concerndiensten	1.418	3,1%	1.423	3,0%
Eet- en drinkgelegenheden	1.205	2,6%	1.269	2,7%
Rechtsku. dienstverl., accountancy, bel.adv.	1.283	2,8%	1.265	2,7%
Architecten, ingenieurs en techn. ontw. en adv.	1.264	2,7%	1.257	2,7%
Levensbesch/ en politieke organisaties	1.222	2,6%	1.189	2,5%
Sport en recreatie	952	2,1%	1.037	2,2%
Verz. en pensioenf. (geen verplichte soc. verz)	1.055	2,3%	1.007	2,1%
Verpleging, verz. en begel. met overn.	977	2,1%	894	1,9%
Vervaardiging van voedingsmiddelen	841	1,8%	859	1,8%
Alg. burgerlijke en utiliteitsb., projectontw.	817	1,8%	849	1,8%
Gespecialiseerde werkzaamheden in de bouw	732	1,6%	755	1,6%
Wellness en overige dienstverl.; uitvaartbr.	731	1,6%	721	1,5%
Handel in en reparatie van auto's, e.d.	636	1,4%	646	1,4%
Beveiliging en opsporing	193	0,4%	603	1,3%
Vervoer over land	660	1,4%	544	1,1%
Rep. van computers en consumentenart.	620	1,3%	517	1,1%
Kunst	331	0,7%	510	1,1%
Vervaardiging van computers, elektr. en optische ma	354	0,8%	495	1,0%
Arbeidsbem., uitzendbureaus en personeelsbeheer	473	1,0%	486	1,0%
Reclame en marktonderzoek	494	1,1%	438	0,9%
Facility management, reiniging en landschapsverz.	407	0,9%	411	0,9%
Vervaardiging van overige machines en apparaten	355	0,8%	392	0,8%
Winning en distributie van water	247	0,5%	391	0,8%
Verhuur van en handel in onroerend goed	403	0,9%	381	0,8%
Post en koeriers	354	0,8%	373	0,8%
Dienstverl. activ. op het gebied van informatie	376	0,8%	366	0,8%
Industrieel ontw. en vormgeving, fotografie, vertaling	286	0,6%	337	0,7%
Vervaardiging van overige goederen	385	0,8%	320	0,7%
Overige financiële dienstverlening	279	0,6%	294	0,6%
Fin. instellingen (geen verz. , pensioenfond)	243	0,5%	244	0,5%
Vervaardiging van farmac. grondst. en prod.	228	0,5%	220	0,5%
Drukkerijen, repr. van opgenomen media	173	0,4%	172	0,4%
Eindtotaal (top 30)	46.297	100,0%	47.322	100,0%

Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden.